

ΔΕΛΤΙΟ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Με την επιστημονική επιμέλεια του ΙΟΒΕ

ΜΑΙΟΣ 2022

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Περιεχόμενα

- **Σύνοψη**
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα

Σύνοψη: Βασικά στοιχεία

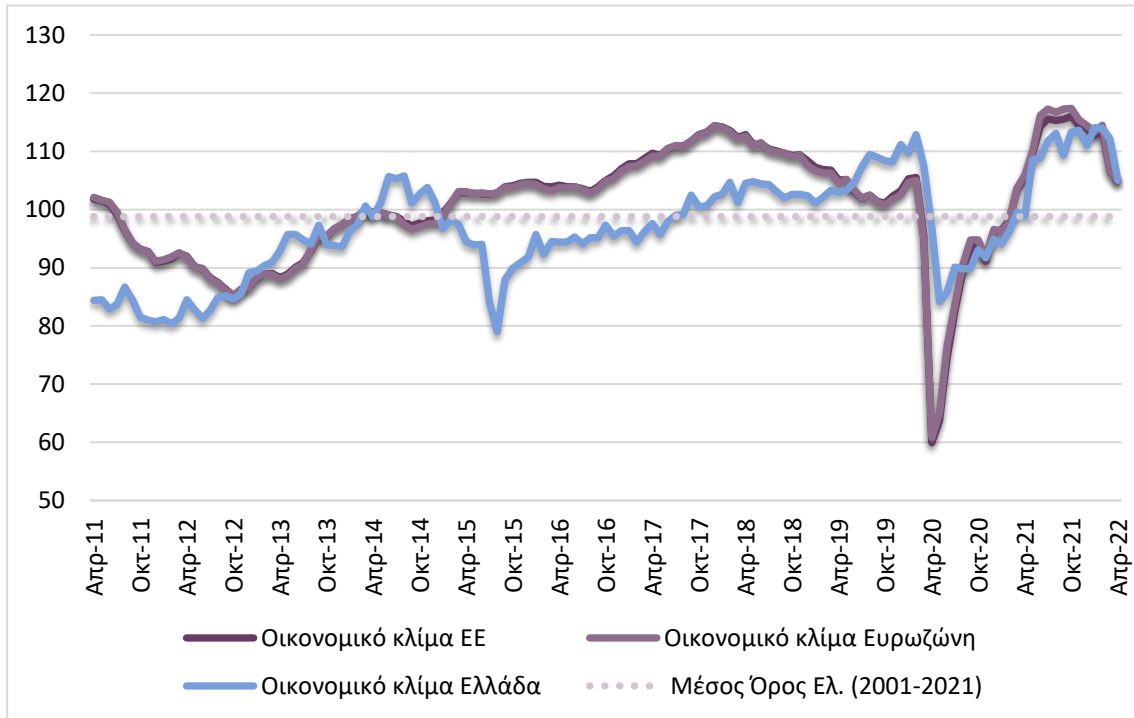
- Συνεχίστηκε η μείωση της ανεργίας και τον Φεβρουάριο (γ-ο-γ), κυρίως από αύξηση της απασχόλησης.
- Έντονη υποχώρηση οικονομικού κλίματος τον Απρίλιο, με υποχώρηση προσδοκιών σε όλους τους τομείς και επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.
- Ισχυρή εξασθένηση των προσδοκιών στη Βιομηχανία, στις 108,8 μον. τον Απρίλιο, από 117,1 μον. τον Μάρτιο.
- Ενίσχυση της βιομηχανικής παραγωγής 5,0% τον Μάρτιο σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο. Άνοδος 8,2% (γ-ο-γ) στην Ελλάδα, έναντι οριακής αύξησης 0,6% στην ΕΕ27.
- Συνεχίστηκε η άνοδος των εξαγωγών βιομηχανίας 26,7% τον Φεβρουάριο (γ-ο-γ). Αύξηση εμπορικού ελλείμματος στα €3,7 δισεκ., από €1,7 δισεκ. ένα έτος πριν.
- Άνοδος του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας τον Μάρτιο, κατά 27,9% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα από άλλες ευρωπαϊκές αγορές.
- Η νέα δέσμη προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Fit-for-55» περιλαμβάνει αναθεώρηση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) και εισαγωγή Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ). Στόχος είναι η μείωση των καθαρών εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% ως το 2030, σε σχέση με το επίπεδο του 1990.
- Η εισαγωγή ενός Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ) και οι αλλαγές που προωθούνται στο πλαίσιο προστασίας για τη διαρροή άνθρακα δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους για την ελληνική βιομηχανία.
- Προτάσεις πρόσφατης ειδικής μελέτης του IOBE για το μετριασμό των επιπτώσεων της δέσμης μέτρων «Fit-for-55» περιλαμβάνουν: α) αξιολόγηση του ΜΣΠΑ, και συμπληρωματική λειτουργία του με το σύστημα της κατανομής δωρεάν δικαιωμάτων, β) κάλυψη του επιπλέον κόστους εκπομπών ΑτΘ και γ) διατήρηση της αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών, και άλλα.

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- **Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία**
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα

Έντονη υποχώρηση οικονομικού κλίματος τον Απρίλιο και επιδείνωση καταναλωτικής εμπιστοσύνης

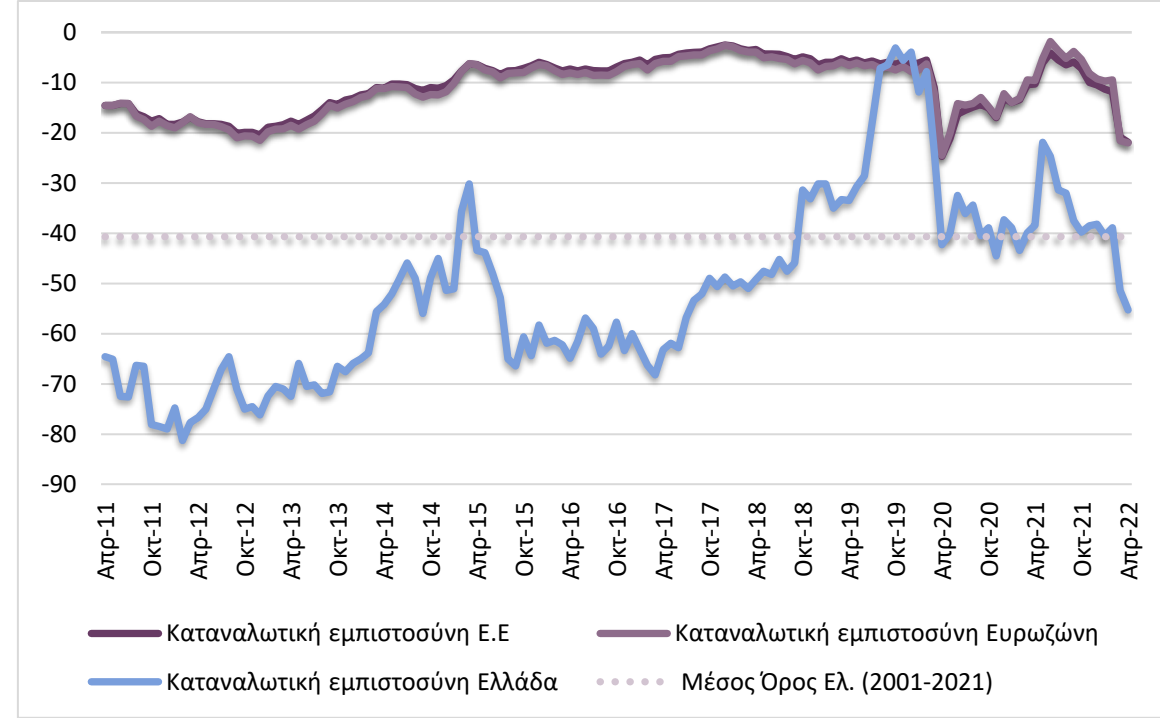
Ισχυρή εξασθένηση οικονομικού κλίματος από υποχώρηση προσδοκιών σε όλους τους τομείς

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 04/2022

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε τον Απρίλιο στις 105,0 μονάδες, έναντι 112,1 μονάδων τον προηγούμενο μήνα και 98,9 μονάδων ένα έτος πριν.

Επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, λόγω εξασθένησης όλων των καθοριστικών παραγόντων

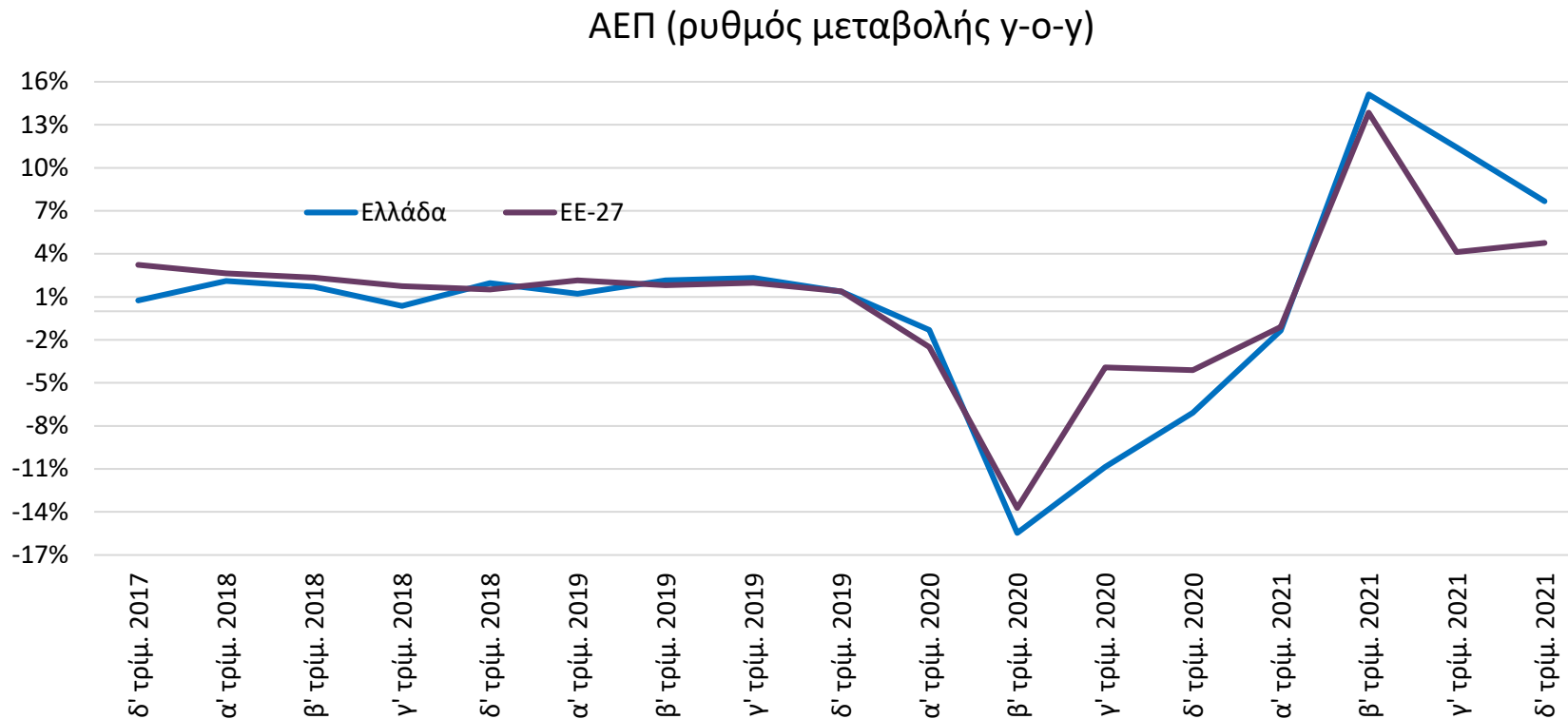

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 04/2022

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης εξασθένησε τον Απρίλιο και διαμορφώθηκε στις -55,3 (από -51,4) μονάδες τον προηγούμενο μήνα, αισθητά χαμηλότερα σε σχέση με τα περυσινά επίπεδα (-38,4 μονάδες).

Εξασθένιση ανάκαμψης το δ' τρίμηνο, ωστόσο παραμένει ισχυρή. Εκ νέου, από σημαντική αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών και της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Έντονη άνοδος του ΑΕΠ το δ' τρίμηνο του 2021, κατά 7,7%, κατόπιν ανάκαμψης 11,4% στο γ' τρίμηνο. Συνολικά στο 2021 μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ 8,3%, έναντι μείωσης 9,0% πρόπερσι. Αύξηση στο δ' τρίμηνο ισχυρότερη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (4,8%).

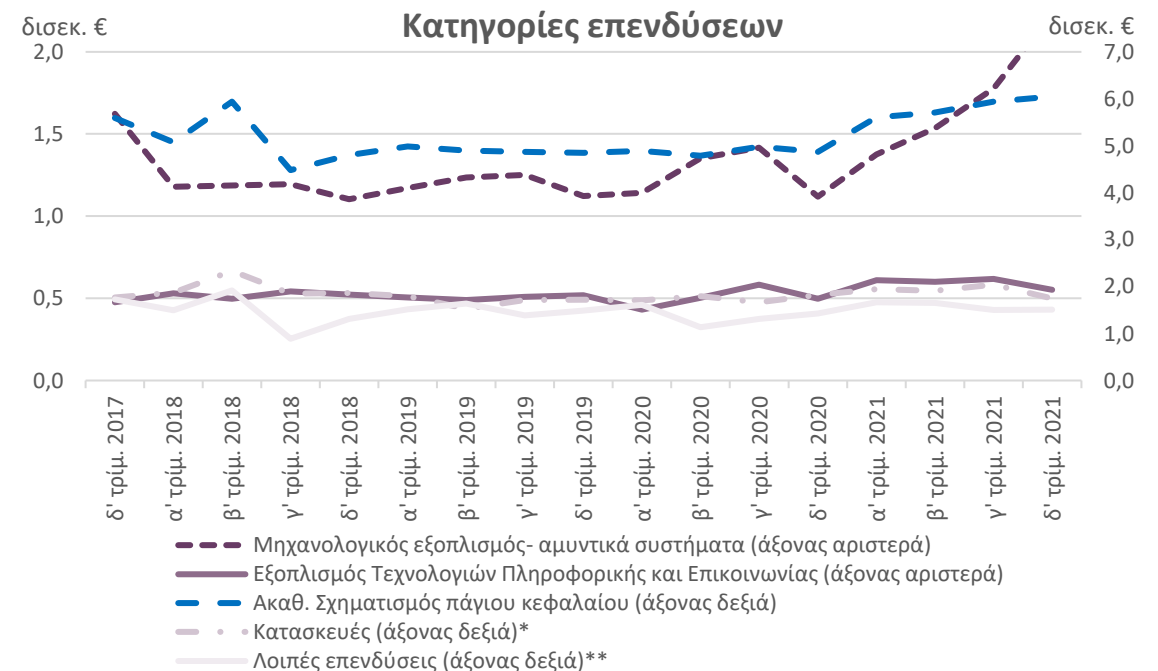
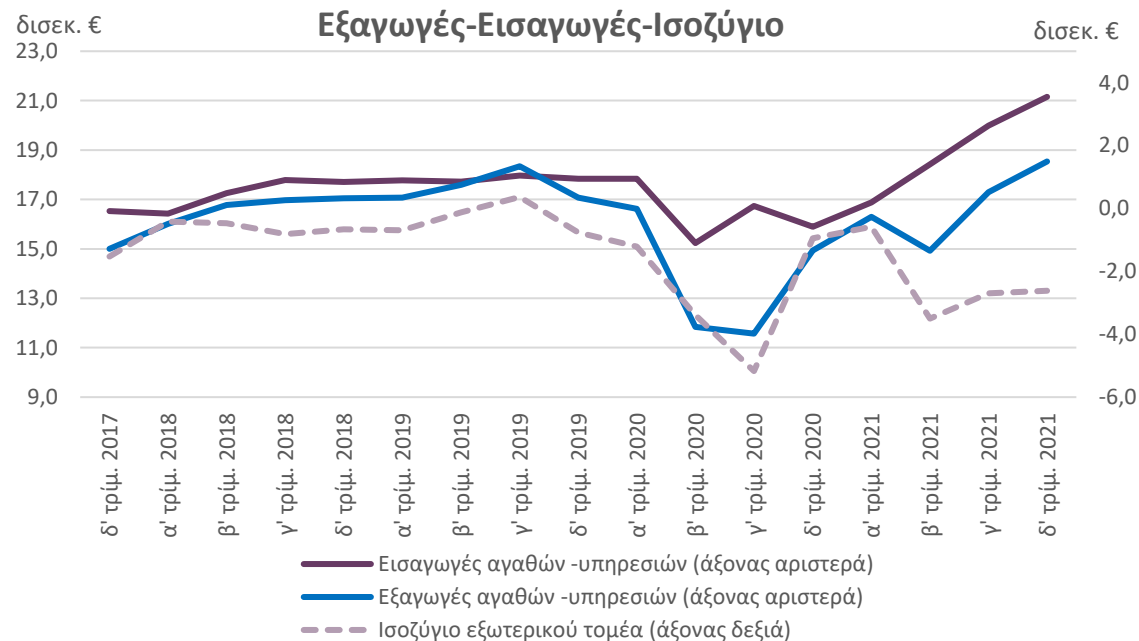

Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, σε σταθερές τιμές 2015, ΕΛ.ΣΤΑΤ. Μάρτιος 2022

Σημαντική αύξηση επενδύσεων, διεύρυνση ελλείμματος στον εξωτερικό τομέα

Ενίσχυση εξαγωγών 24,1% (+€3,6 δισεκ.) το δ' τρίμ. του 2021, έναντι πτώσης 12,5% ένα χρόνο πριν. Άνοδος κυρίως των εξαγωγών υπηρεσιών (+63,2%) ενώ οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν ήπια (+4,1%). Μεγαλύτερη ενίσχυση εισαγωγών (+33,2% ή +€5,3 δισεκ.), έναντι πτώσης 10,9% πρόπερσι. Έλλειμμα ισοζυγίου €2,6 δισεκ. (€947 εκατ. το δ' τρίμ. 2020).

Μεγαλύτερη αύξηση πάγιων επενδύσεων στο δ' τρίμηνο (+24,1%, από +19,3% το γ' τρίμ.), έναντι πτώσης 12,5% πριν ένα χρόνο. Προήλθε σχεδόν αποκλειστικά από άνοδο στο Μηχανολογικό εξοπλισμό-αμυντικά συστήματα (+99,4%, από +25,5%). Μικρότερη ενίσχυση στον Εξοπλισμό ΤΠΕ (+11,2% από +6,0%) και τις Λοιπές Επενδύσεις (+5,8% από +14,4%).

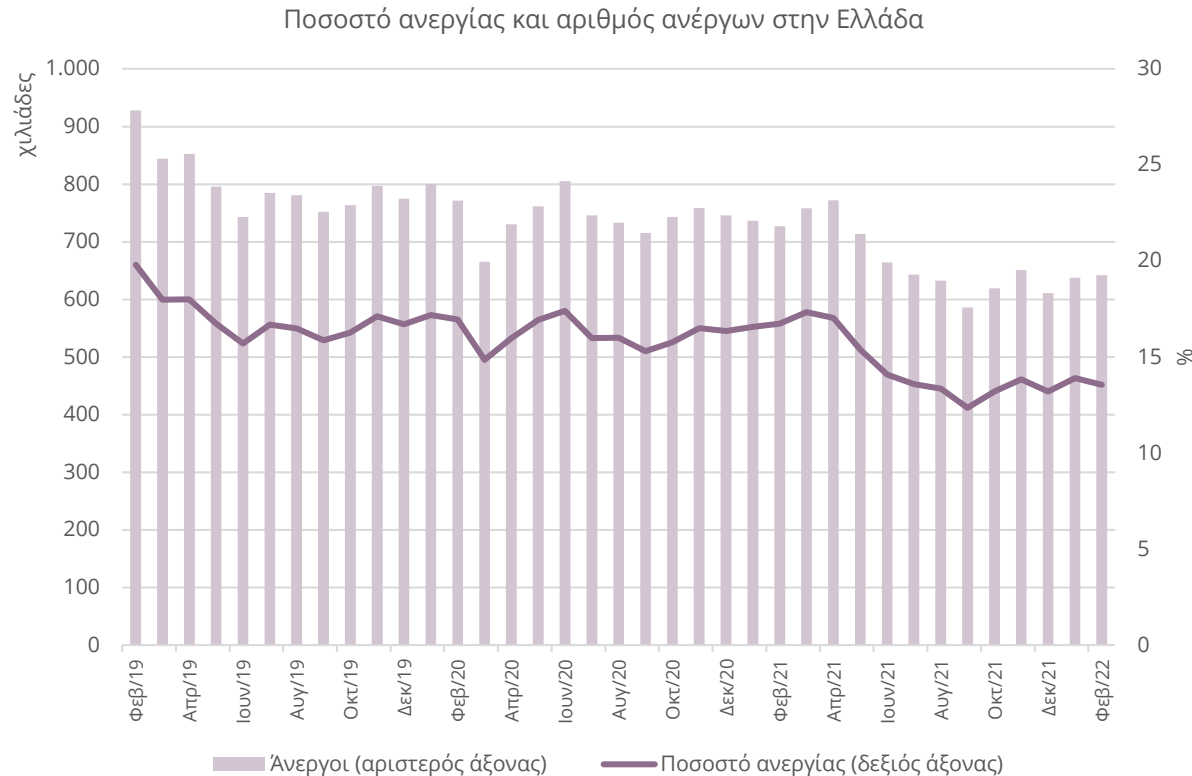
Πηγή: Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, σε σταθερές τιμές 2015, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Μάρτιος 2022

* Οι Κατασκευές περιλαμβάνουν τις Κατοικίες και τις Λοιπές Κατασκευές. Οι Λοιπές Κατασκευές περιλαμβάνουν τα δημόσια έργα, τα βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, τα ξενοδοχεία, τα κτίρια γραφείων και λοιπά μη οικιστικά κτίρια

** Οι Λοιπές επενδύσεις περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε Μεταφορικό εξοπλισμό, αγροτικά μηχανήματα, πνευματικά δικαιώματα κ.ά.

Συνεχίστηκε η μείωση της ανεργίας και τον Φεβρουάριο

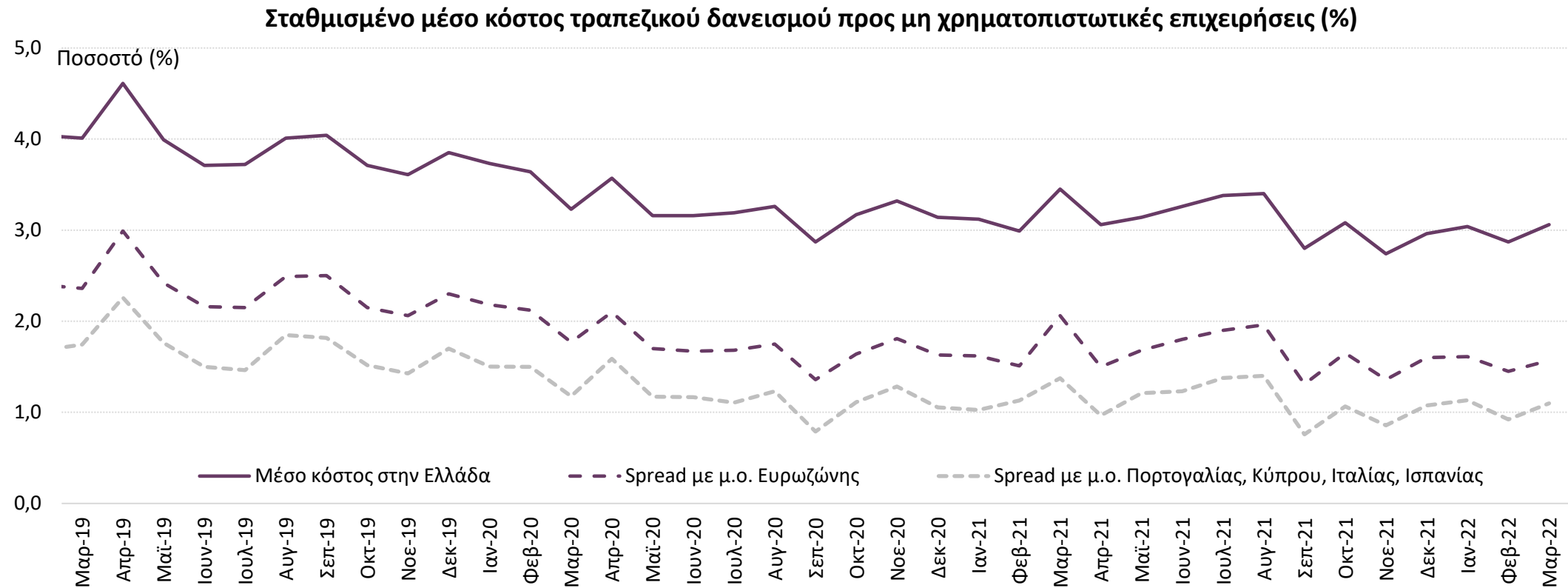
Η ισχυρότερη άνοδος της απασχόλησης σε ετήσια βάση από το 2005

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 13,6% τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους από το 16,7% τον αντίστοιχο μήνα του 2021.
- Την ίδια περίοδο ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 11,7%, στους 642,0 χιλ.
- Η μείωση της ανεργίας ήταν κυρίως αποτέλεσμα της ισχυρής ανόδου της απασχόλησης κατά 477,9 χιλ. άτομα.
- Σε σχέση με τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους το ποσοστό ανεργίας τον Φεβρουάριο υποχώρησε κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες (13,9% τον Ιανουάριο του 2022).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 02/2022

Το μέσο κόστος νέου δανεισμού για τις ελληνικές επιχειρήσεις σημείωσε μικρή άνοδο τον Μάρτιο, οριακά πάνω από 3%...

Πηγή: ΕΚΤ, έως 3/2022

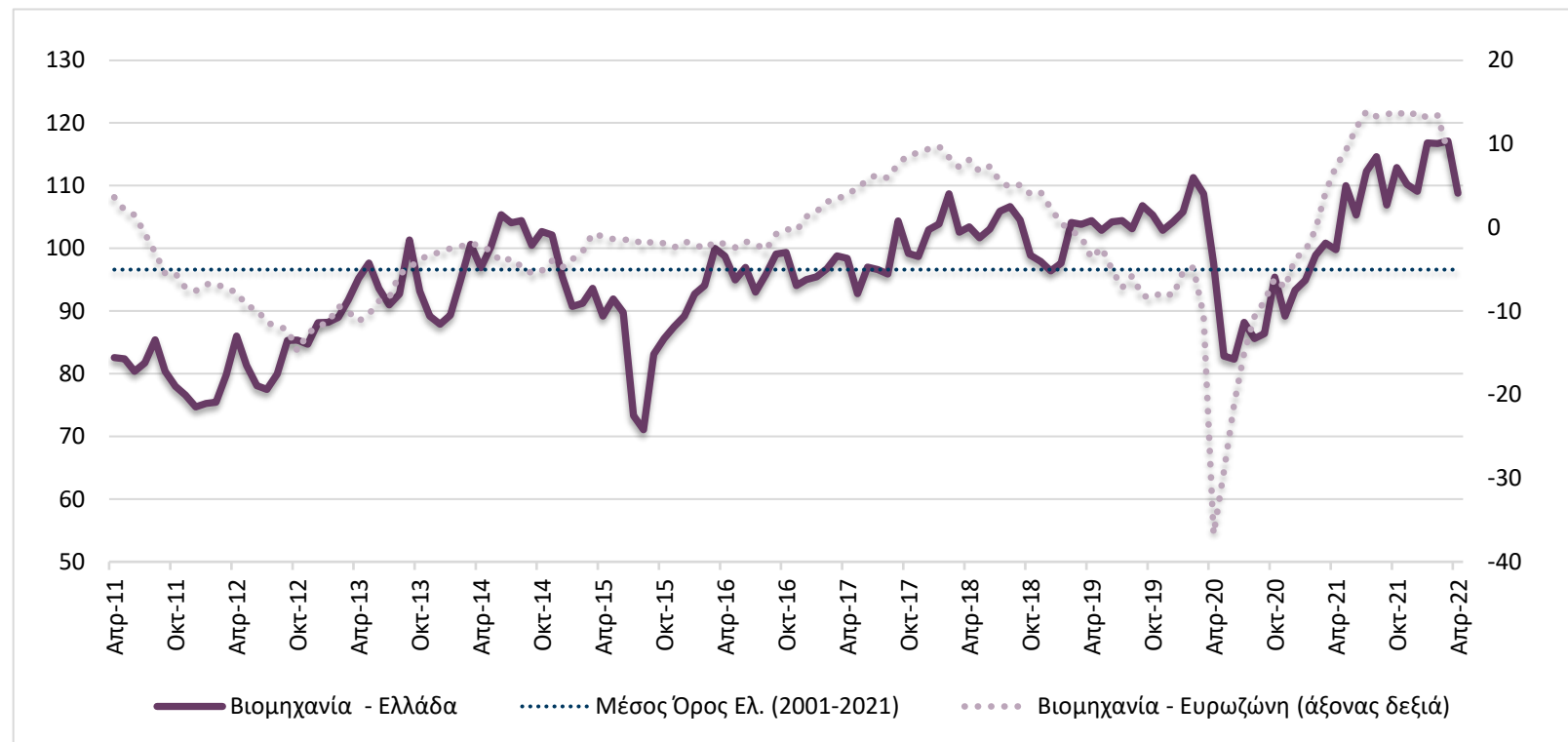
...διευρύνοντας την απόκλιση από το μέσο κόστος δανεισμού επιχειρήσεων στην Ευρωζώνη και το «Νότο» της Ευρωζώνης, στις 157 και 110 μονάδες βάσης, αντίστοιχα.

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- **Εξελίξεις στη Βιομηχανία**
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα

Σημαντική υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία

Εξασθένιση των προσδοκιών, ως αποτέλεσμα απαισιοδοξίας για το επίπεδο παραγγελιών και τη ζήτηση και, διεύρυνσης των αποθεμάτων

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 04/2022

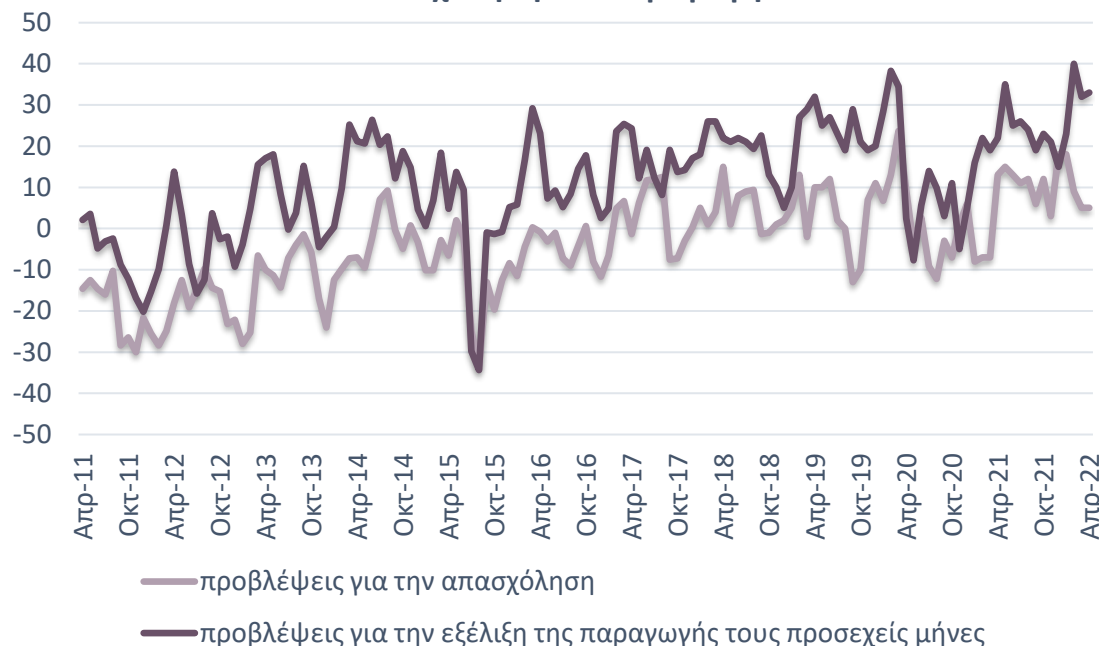
Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία υποχώρησε τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους στις 108,8 (από 117,1 μονάδες τον Μάρτιο), αισθητά υψηλότερα από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδο (99,8 μον.), παραμένοντας ωστόσο σε ιστορικά υψηλό επίπεδο.

Προβλέψεις σε επιμέρους κατηγορίες του Δείκτη Βιομηχανίας (I)

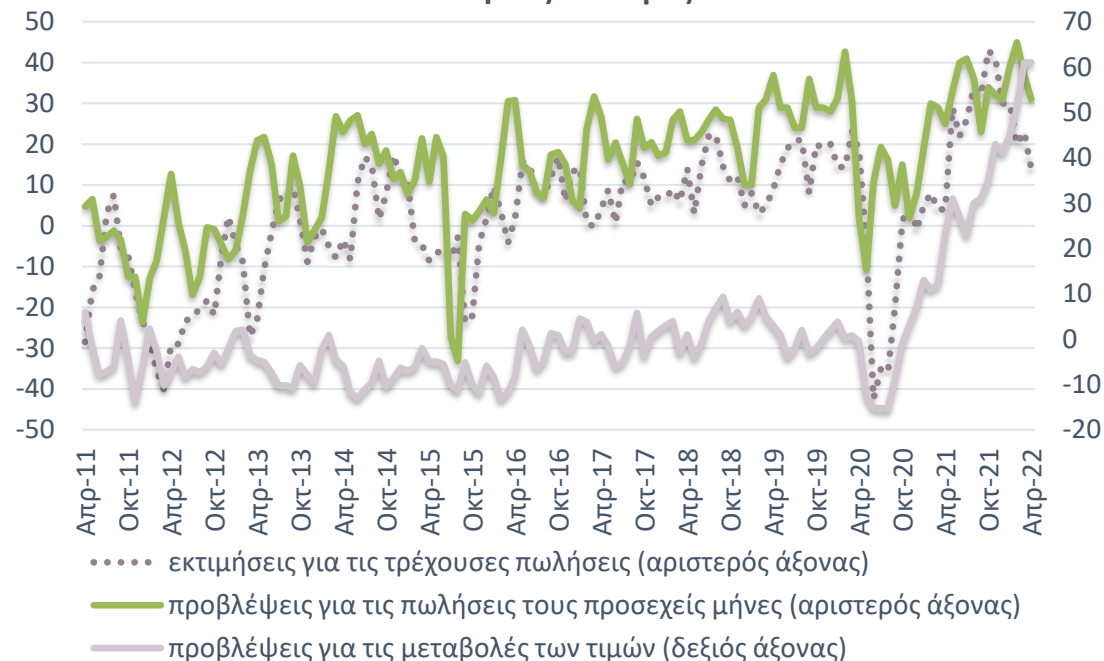
Αμετάβλητο το ισοζύγιο προβλέψεων για την απασχόληση. Οριακή άνοδος του δείκτη προβλέψεων για την παραγωγή

Παρέμεινε σταθερό το ισοζύγιο προβλέψεων για τις τιμές. Ήπια υποχώρηση του ισοζυγίου των εκτιμήσεων για τις πωλήσεις

Απασχόληση και Παραγωγή

Πωλήσεις και Τιμές

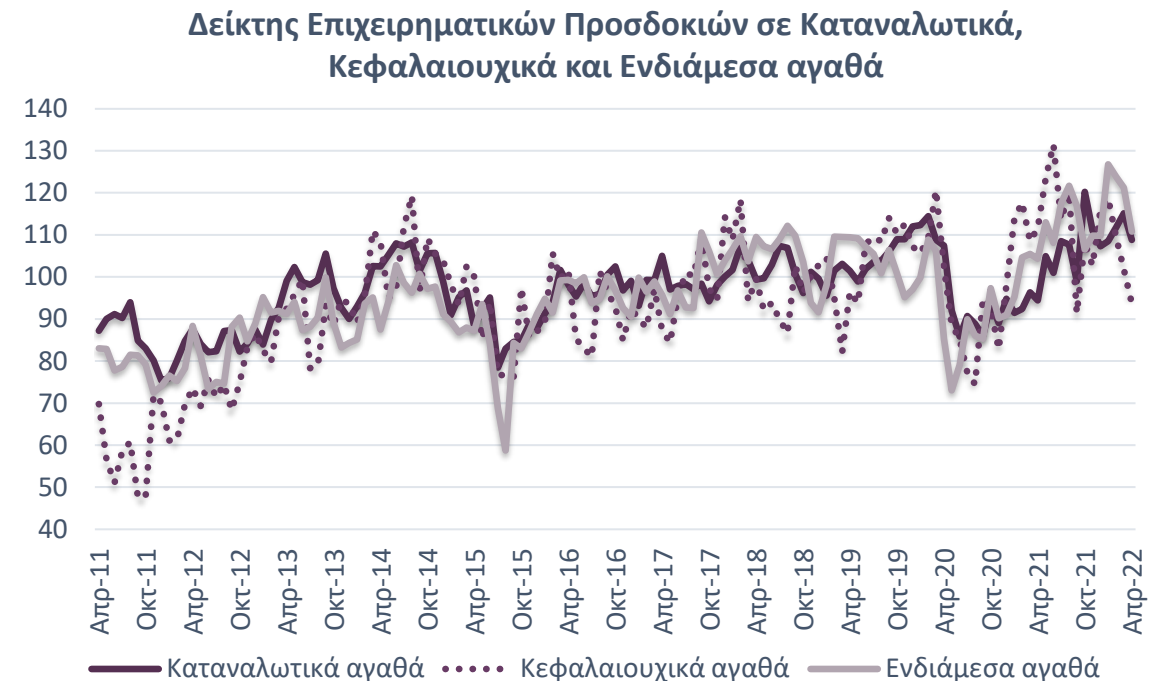
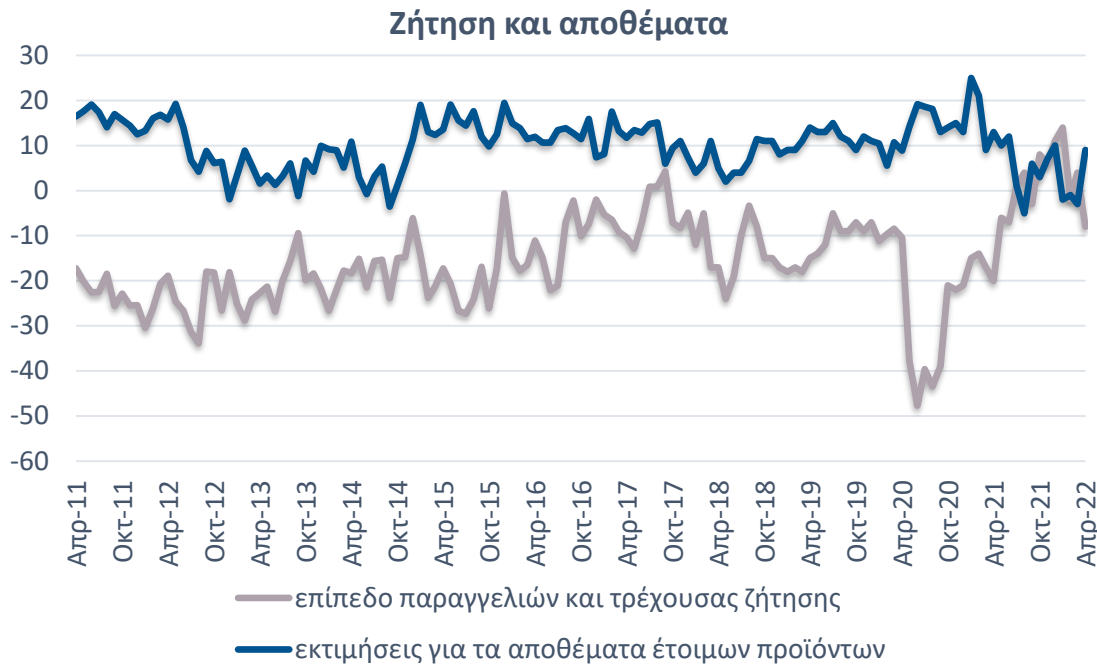
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 04/2022

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις θα αποτελέσουν τον κύριο παράγοντα διαμόρφωσης των συνθηκών στην ελληνική και την παγκόσμια οικονομία κατά τους επόμενους μήνες, με τις παρεμβάσεις πολιτικής να μετριάζουν εν μέρει τις επιπτώσεις.

Προβλέψεις σε επιμέρους κατηγορίες του Δείκτη Βιομηχανίας (II)

Αισθητή υποχώρηση, και με αρνητικό πρόσημο πλέον το ισοζύγιο για παραγγελίες και τρέχουσα ζήτηση. Σημαντική άνοδος του ισοζυγίου για τα αποθέματα.

Ήπια υποχώρηση για τα Καταναλωτικά αγαθά λόγω των προβλέψεων της παραγωγής. Εντονότερη εξασθένηση για τα Ενδιάμεσα και για τα Κεφαλαιουχικά αγαθά, λόγω των εκτιμήσεων για την παραγωγή.

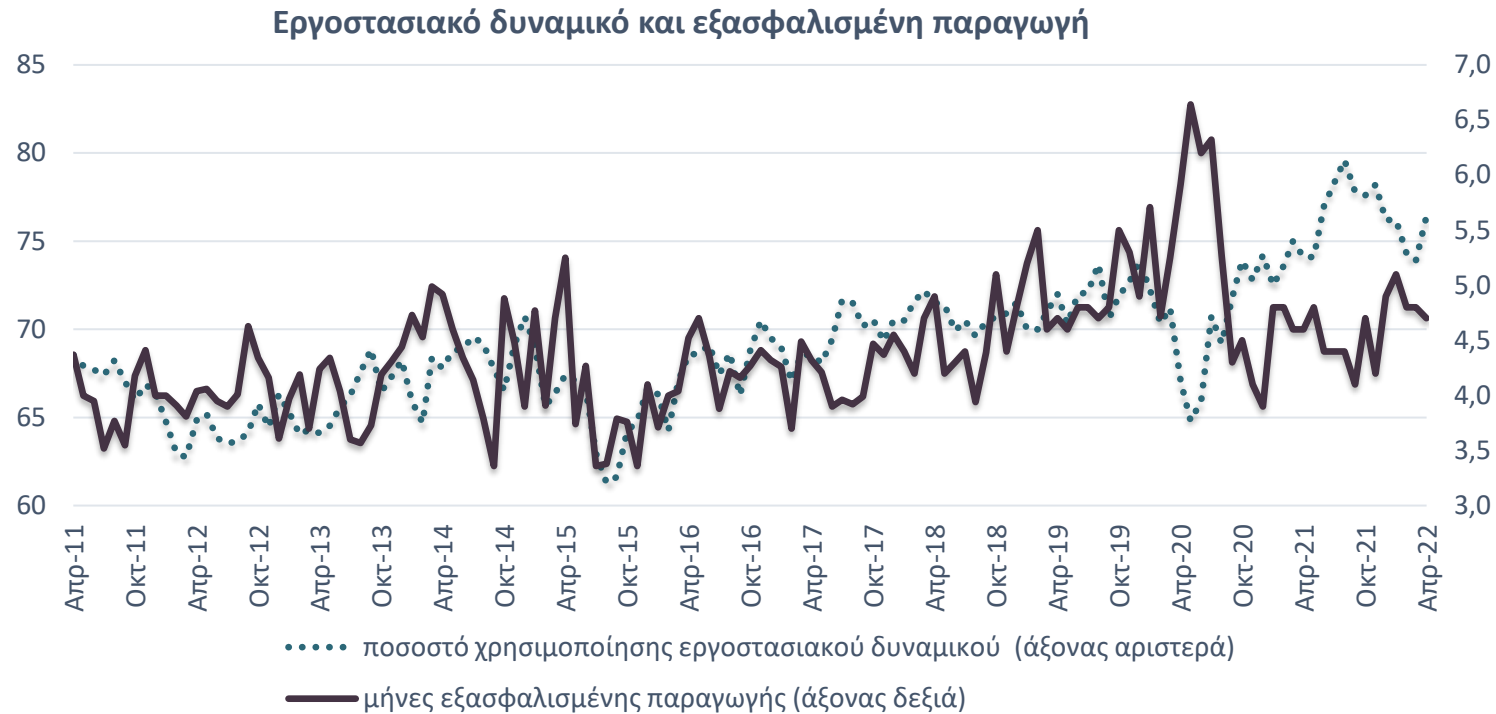

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 04/2022

Ωστόσο, το εγχώριο οικονομικό περιβάλλον προσεχώς θα επηρεαστεί και από τις εξελίξεις στο μέτωπο της πανδημίας, όπου διαφαίνεται σημαντική βελτίωση, καθώς επίσης και από την πορεία του τουρισμού.

Ενίσχυση για το εργοστασιακό δυναμικό, σχεδόν αμετάβλητη η εξασφαλισμένη παραγωγή

Η αξιοποίηση του δυναμικού της βιομηχανίας σημείωσε άνοδο τον Απρίλιο, παραμένοντας σε υψηλά επίπεδα.

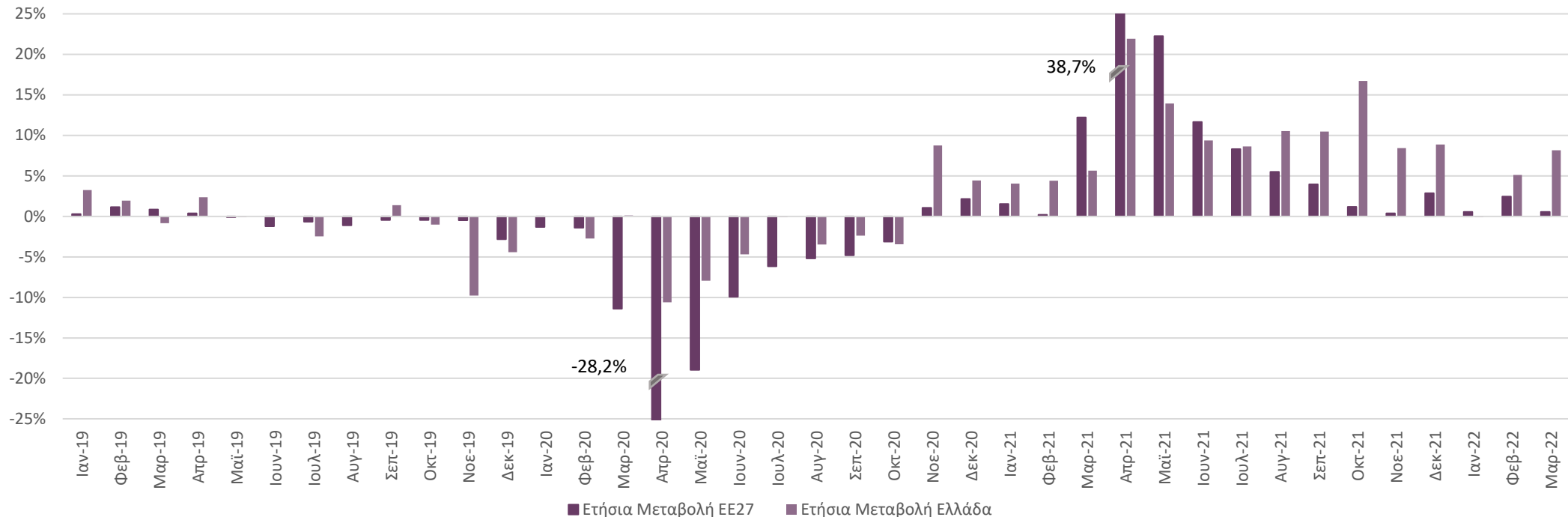
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 04/2022

Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής μειώθηκαν οριακά στους 4,7 μήνες, με το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού να ενισχύεται στο 76,4% τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους.

Ενίσχυση της βιομηχανικής παραγωγής 8,2% τον Μάρτιο σε σχέση με ένα χρόνο πριν, στην Ελλάδα, έναντι οριακής ανόδου 0,6% σε ΕΕ27

Αύξηση κατά 5,0% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα.

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

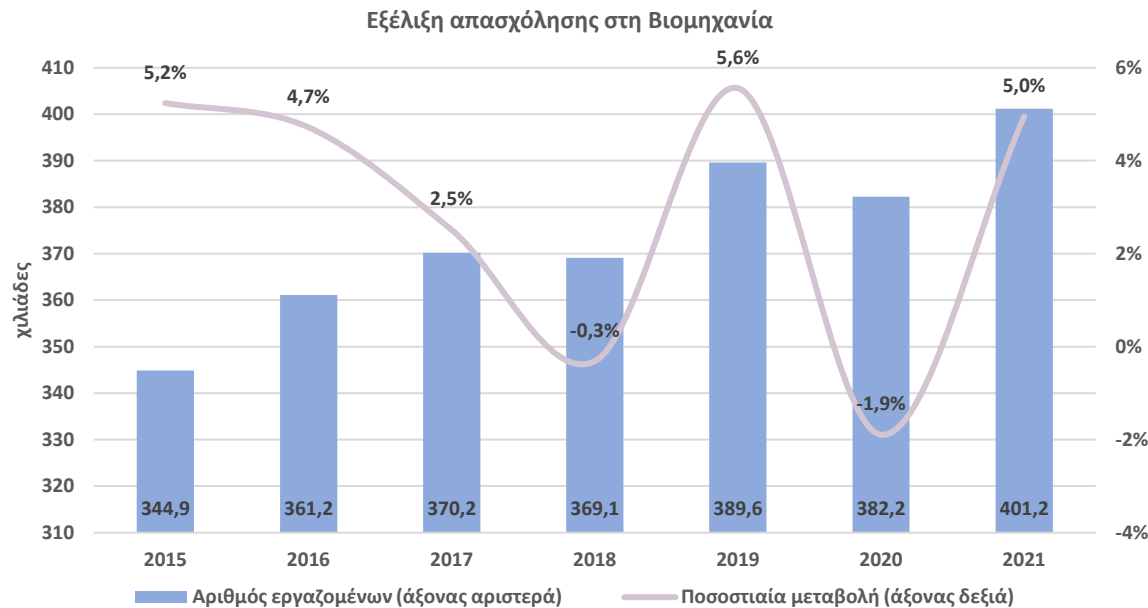

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ έως 03/2022, Σημ: Εποχιακά και ημερολογιακά διορθωμένα στοιχεία.

Μικτές τάσεις στους κλάδους της Βιομηχανίας Μάρτιο. Αναλυτικότερα, μείωση στα Ορυχεία – Λατομεία (-14,6%), αλλά βελτίωση στην παραγωγή Ηλεκτρικού ρεύματος (27,0%), και στη Μεταποίηση (4,4%). Σε κλάδους υψηλής σημασίας για την ελληνική οικονομία, αύξηση σημειώθηκε στα Βασικά Μέταλλα (17,3%) στα Τρόφιμα (2,6%) και στα Φάρμακα (17,3%).

Άνοδος της απασχόλησης στη Βιομηχανία και οριακή αύξηση του κόστους εργασίας στο σύνολο του 2021

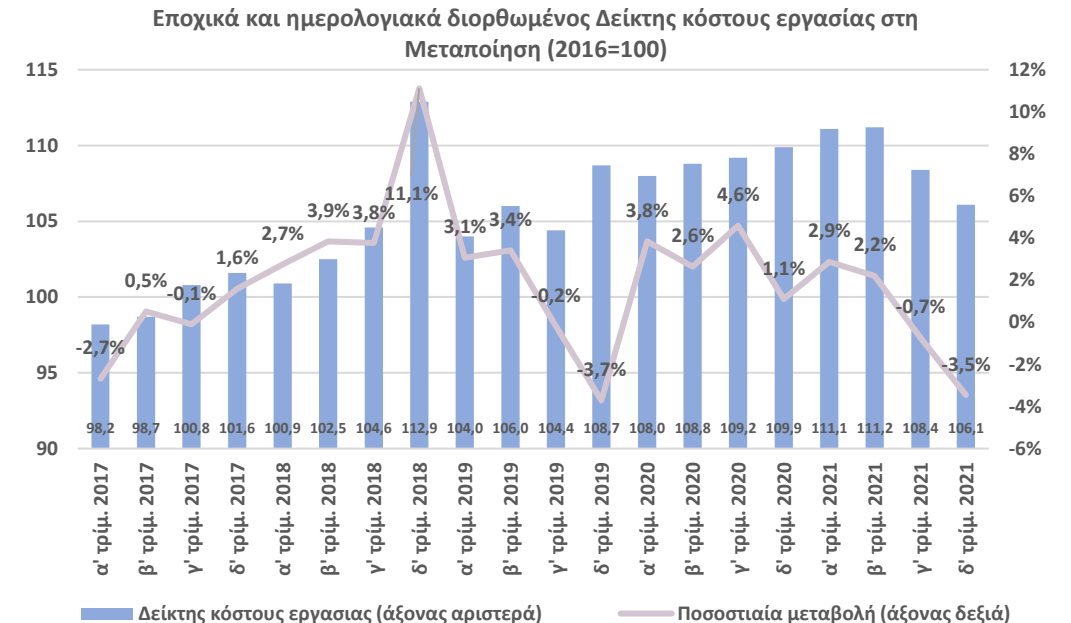
Ισχυρή άνοδος της απασχόλησης στη Βιομηχανία* το 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 2021, * Σημ: Ορυχεία-Λατομεία και Μεταποίηση

- Στο σύνολο του 2021 η απασχόληση στη Βιομηχανία ενισχύθηκε 5,0% ή κατά 18,9 χιλ. άτομα (από τα 382,2 χιλ. στα 401,2 χιλ.) σε σχέση με ένα χρόνο πριν
- Την ίδια περίοδο η απασχόληση στο σύνολο της οικονομίας αυξήθηκε 1,4% ή κατά 52,5 χιλ. άτομα (στα 3.928,0 χιλ. από τα 3.875,5 χιλ.)
- Το δ' τρίμ. του 2021 η απασχόληση στη Βιομηχανία ενισχύθηκε 13,2% (στα 420,7 χιλ. άτομα) σε σχέση με ένα χρόνο πριν, έναντι ανόδου 4,5% στο σύνολο της οικονομίας

Συνεχίστηκε η μείωση του δείκτη κόστους εργασίας στη Μεταποίηση και το δ' τρίμηνο του 2021

Πηγή: Eurostat, έως δ' τρίμ. 2021

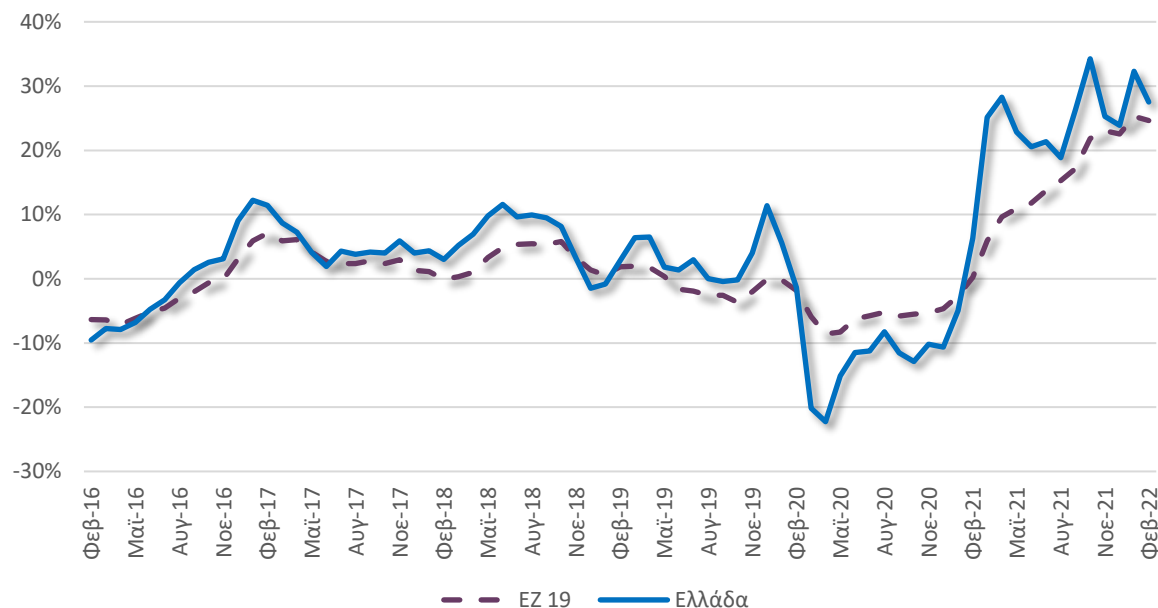
- Ο δείκτης κόστους εργασίας στη Μεταποίηση σημείωσε οριακή ενίσχυση, 0,2% στο σύνολο του 2021 (στις 109,2 μονάδες)
- Το δ' τρίμ. του 2021 υποχώρησε 3,5% (στις 106,1 μονάδες από τις 109,9 μονάδες το δ' τρίμ. 2020) σε συνέχεια ανόδου 1,1% το δ' τρίμ. 2020 σε σχέση με το δ' τρίμ. 2019

Νέα άνοδος των τιμών εισαγωγών και παραγωγού

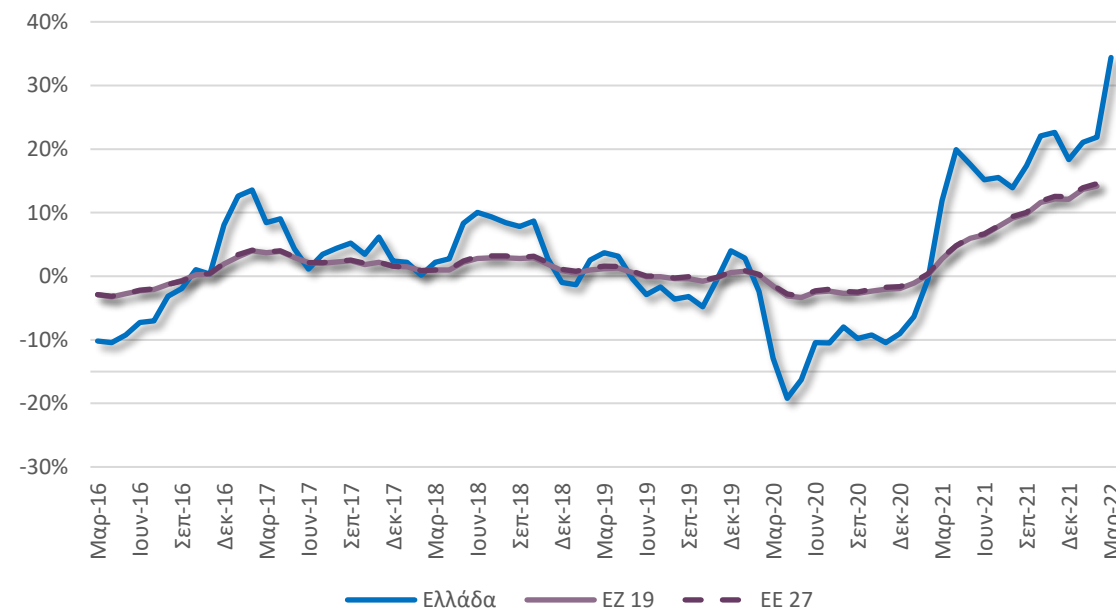
Ηπιότερη η άνοδος των τιμών εισαγωγών τον Φεβρουάριο, κατά 27,5% από 32,3% τον Ιανουάριο. Σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα η ενίσχυση για τις τιμές στην Ευρωζώνη (24,6% από 25,3% τον προηγούμενο μήνα).

Αισθητή ενίσχυση για το δείκτη τιμών παραγωγού τον Μάρτιο (34,4%) από 21,9% τον Φεβρουάριο. Σε χαμηλότερα επίπεδα τον Φεβρουάριο και ελαφρώς ενισχυμένες οι μεταβολές σε Ευρώπη (στην περιοχή του 14,4%).

Ετήσιες μεταβολές Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία (Μεταποίηση, Ορυχεία & Λατομεία)

Ετήσιες μεταβολές Δείκτη Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία (Μεταποίηση, Ορυχεία & Λατομεία)

Πηγή: Eurostat, έως 02/2022

Σημ: Οι τιμές εισαγωγών αφορούν στο σύνολο της αγοράς, σε σταθερές τιμές 2015

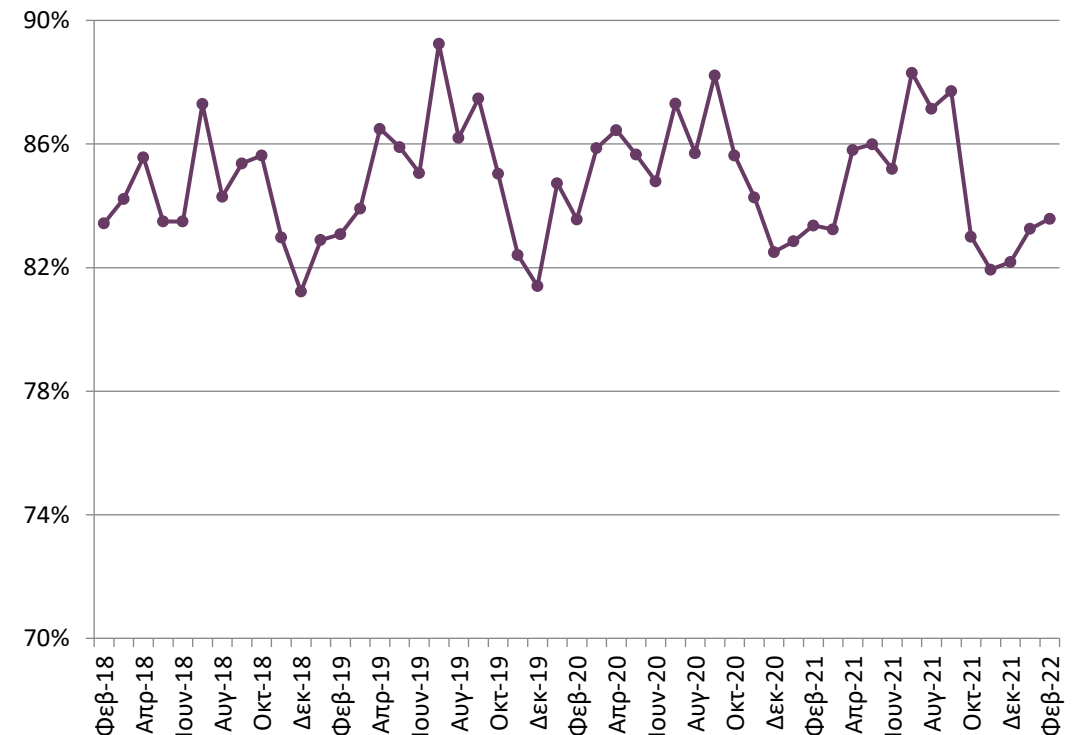
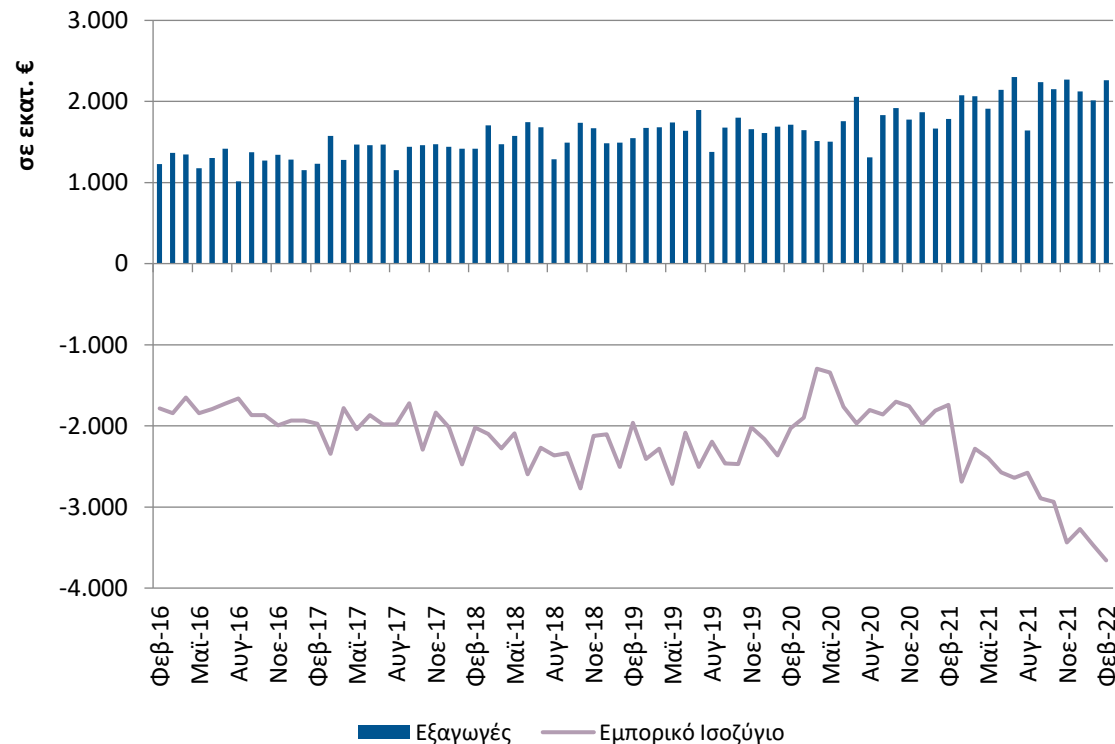
Πηγή: Eurostat, έως 03/2022. Προσωρινά δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για EZ και EE τον Μάρτιο

Σημ: Οι τιμές παραγωγού αφορούν στο σύνολο της αγοράς, σε σταθερές τιμές 2015

Νέα άνοδος των εξαγωγών, αλλά και του εμπορικού ελλείμματος, βιομηχανίας τον Φεβρουάριο σε σχέση με ένα έτος πριν

Στα €2,3 δισεκ. οι εξαγωγές των βιομηχανικών προϊόντων* τον Φεβρουάριο (26,7%, γ-ο-γ). Το εμπορικό έλλειμμα στα €3,7 δισεκ. από €1,7 δισεκ. ένα χρόνο πριν.

Το μερίδιο των βιομηχανικών προϊόντων τον Φεβρουάριο άγγιξε το 84% του συνόλου των εξαγωγών αγαθών.

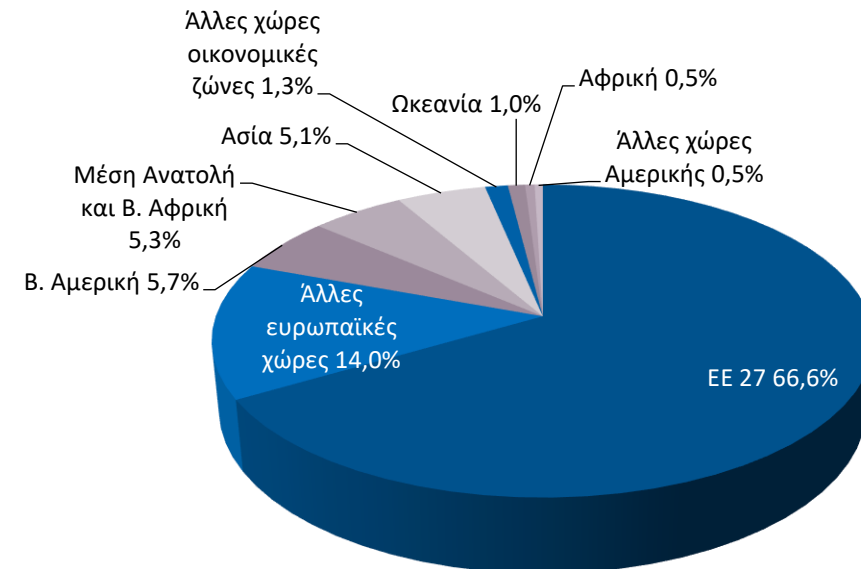
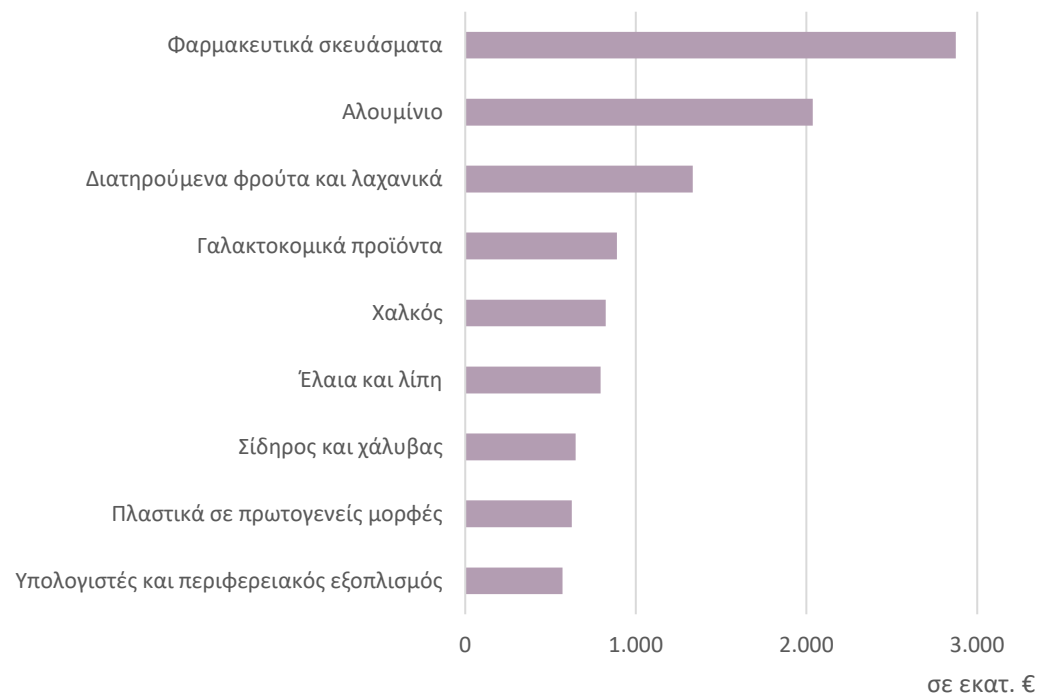
Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, ΕΛΣΤΑΤ, έως 02/2022

*Σημ: Σε τρέχουσες τιμές. Περιλαμβάνονται τα Ορυχεία-Λατομεία και η Μεταποίηση, εξαιρουμένων των Προϊόντων διύλισης πετρελαίου

Φαρμακευτικά σκευάσματα και Αλουμίνιο κορυφαία εξαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα το 2021

Πρωτοπόρησαν για τις εξαγωγές τους τα Φαρμακευτικά σκευάσματα, με €2,9 δισεκ. (-0,4% σε σχέση με ένα χρόνο πριν), και το Αλουμίνιο, με €2,0 δισεκ. (+30,9%, γ-ο-γ) το 2021.

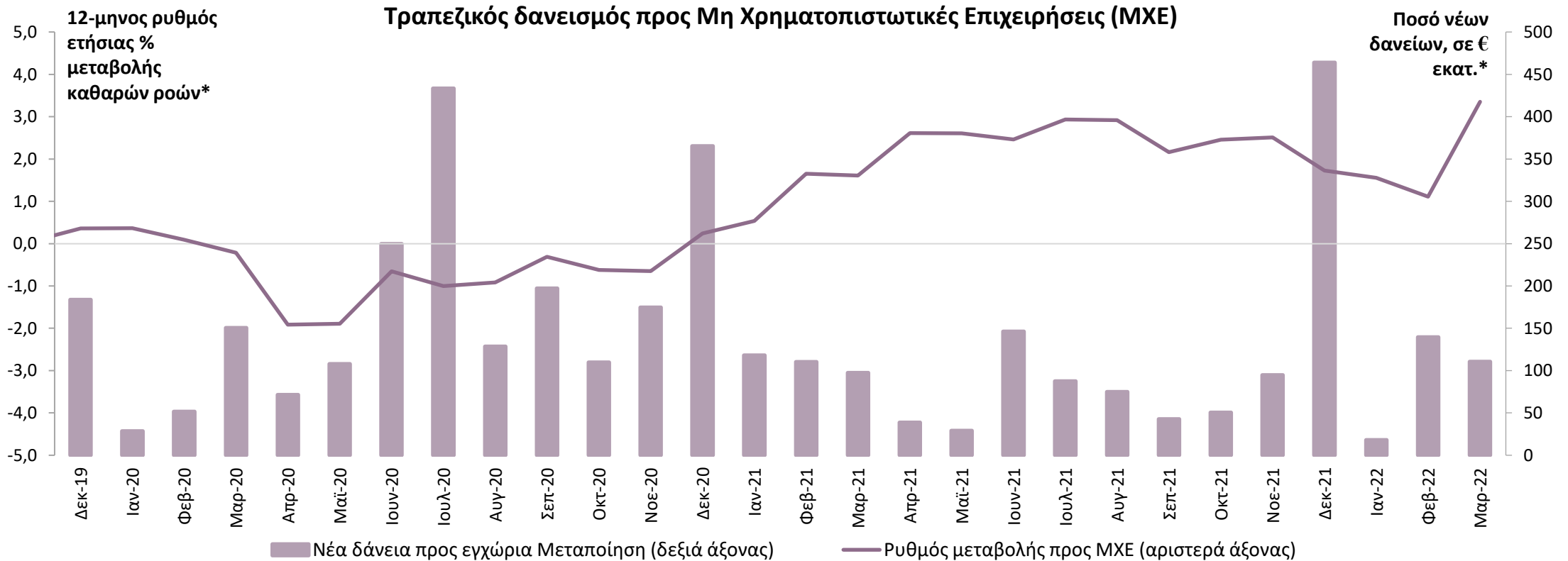
Στο σύνολο του 2021, το 81% των βιομηχανικών προϊόντων* προς ευρωπαϊκές χώρες, ενώ ένα μόλις 5,7% προς Β. Αμερική.

Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, έως 2021

*Σημ: Σε τρέχουσες τιμές. Περιλαμβάνονται τα Ορυχεία-Λατομεία και η Μεταποίηση, εξαιρουμένων των Προϊόντων δύλισης πετρελαίου

Ο 12-μησος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις ανήλθε στο 3,4% τον Μάρτιο...

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 3/2022

* Οι καθαρές ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων. Τα ποσά νέων δανείων ανά κλάδο αποτυπώνουν συνολικές μηνιαίες εκταμιεύσεις από τη βάση AnaCredit.

...με τις νέες πιστώσεις προς επιχειρήσεις της Μεταποίησης να αγγίζουν τα €110 εκατ.

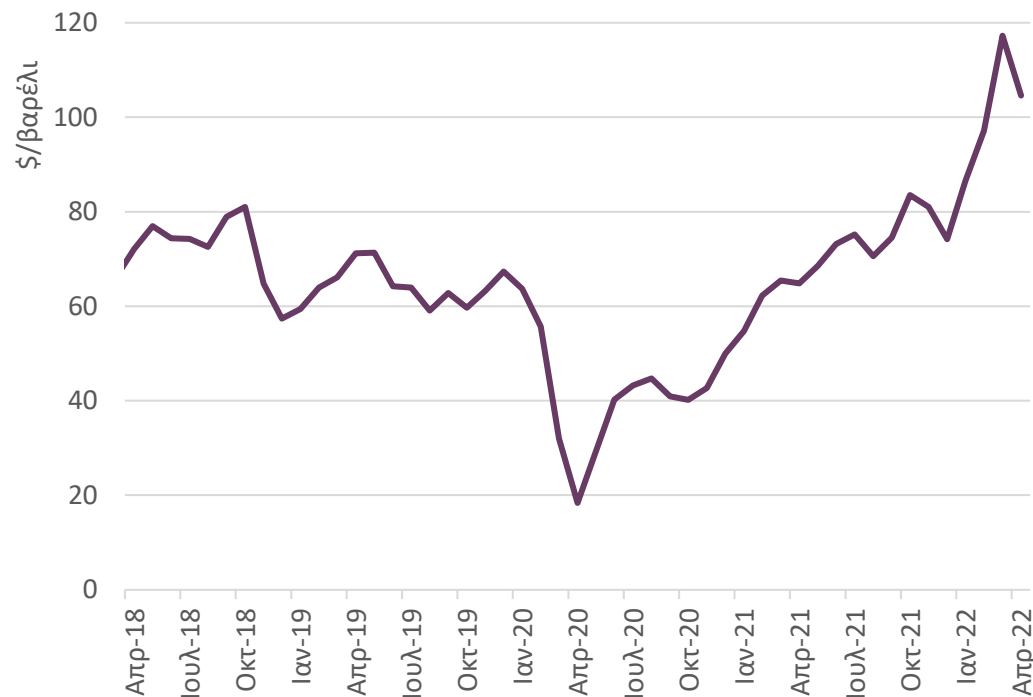
Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- **Διεθνές περιβάλλον**
- Ενέργεια
- Ειδικό θέμα: Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα

Μερική αποκλιμάκωση στις τιμές εμπορευμάτων

Υποχώρηση της τιμής του Brent τον Απρίλιο κατά 10,8%, στα \$104,6/βαρέλι

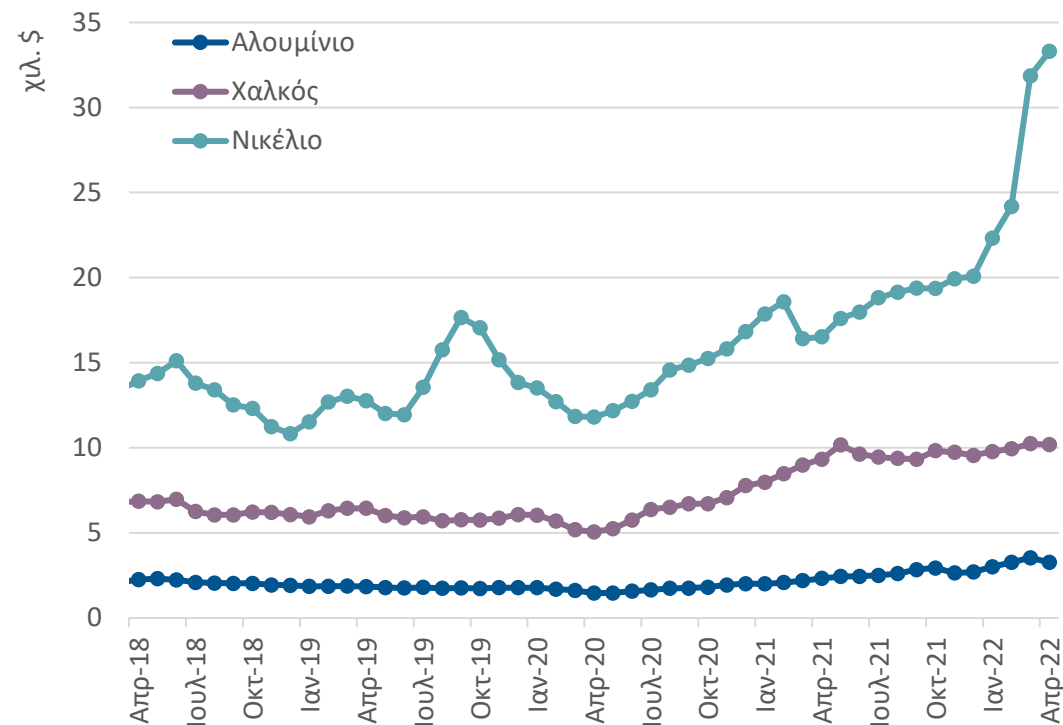
Τιμή αργού πετρελαίου (Brent)

Πηγή: U.S. Energy Information Administration, έως 04/2022

Ενίσχυση της τιμής του Νικελίου (+4,5%) τον Απρίλιο, αισθητή μείωση για το Αλουμίνιο (-8,0%), ηπιότερη για το Χαλκό (-0,5%)

Τιμές βιομηχανικών μετάλλων

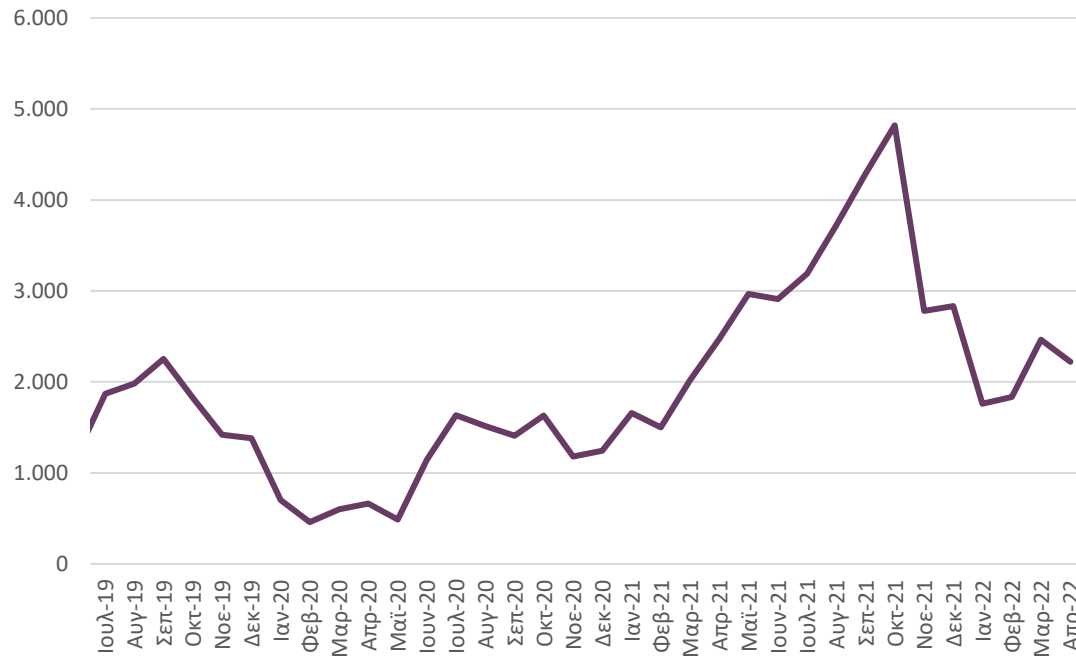
Πηγή: ΔΝΤ, London Metal Exchange, έως 04/2022

Υποχώρηση για το δείκτη μεταφοράς ξηρού φορτίου, αμετάβλητος ο δείκτης στα εμπορευματοκιβώτια

Ο δείκτης ναύλων για τα πλοία ξηρού φορτίου τον Απρίλιο υποχώρησε κατά 10,3% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2021. Μείωση κατά 9,9% σε σύγκριση με τον Μάρτιο.

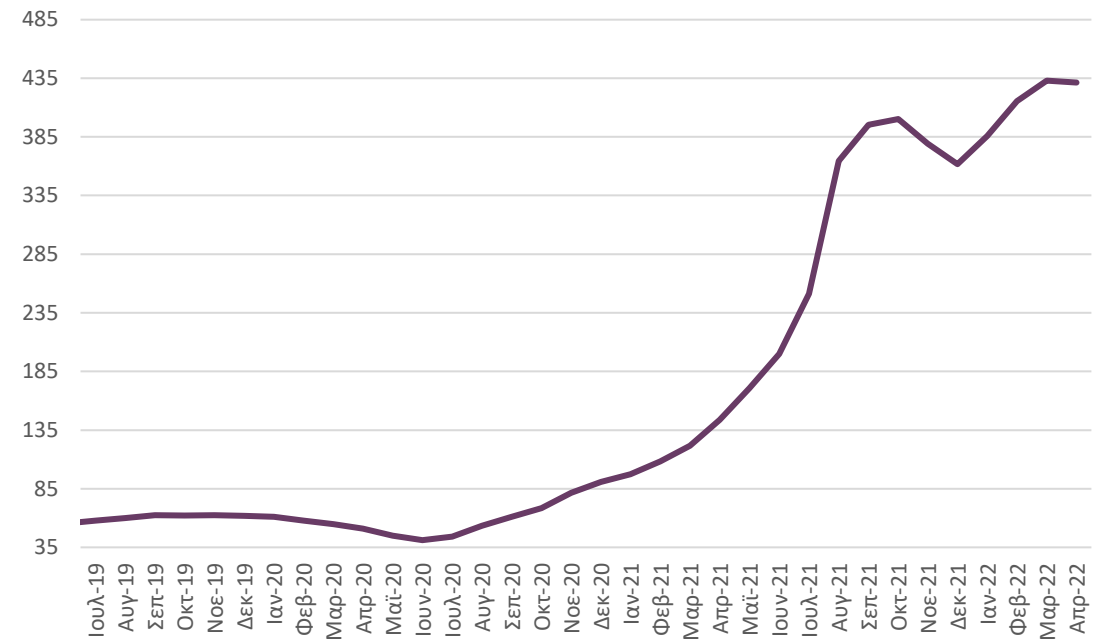
Συνεχίζεται η αύξηση του δείκτη εμπορευματοκιβωτίων τον Απρίλιο, σε τριπλάσια επίπεδα σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Σχεδόν αμετάβλητος ο δείκτης σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα (-0,4%).

Ετήσια Μεταβολή δείκτη BDI (1973=1334)

Πηγή: Clarksons, έως 4/2022

Δείκτης εμπορευματοκιβωτίων (1999=100)

Πηγή: Clarksons, έως 4/2022

Νέα εξασθένιση της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου

Έντονα πτωτικά κινήθηκε η ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου και τον Απρίλιο (-1,8%), στα 1,08 \$/€

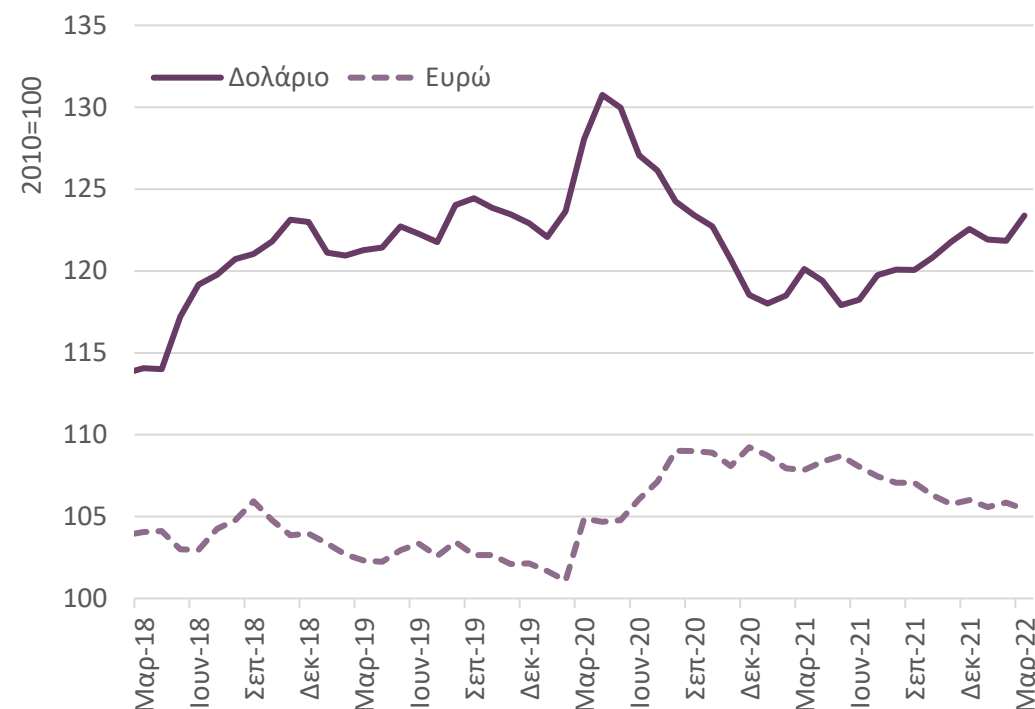
Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Πηγή: ΕΚΤ, έως 04/2022

Άνοδος για το δολάριο (+1,3%) και εξασθένιση για το ευρώ (-0,4%) σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους τον Μάρτιο

Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης ισοτιμίας

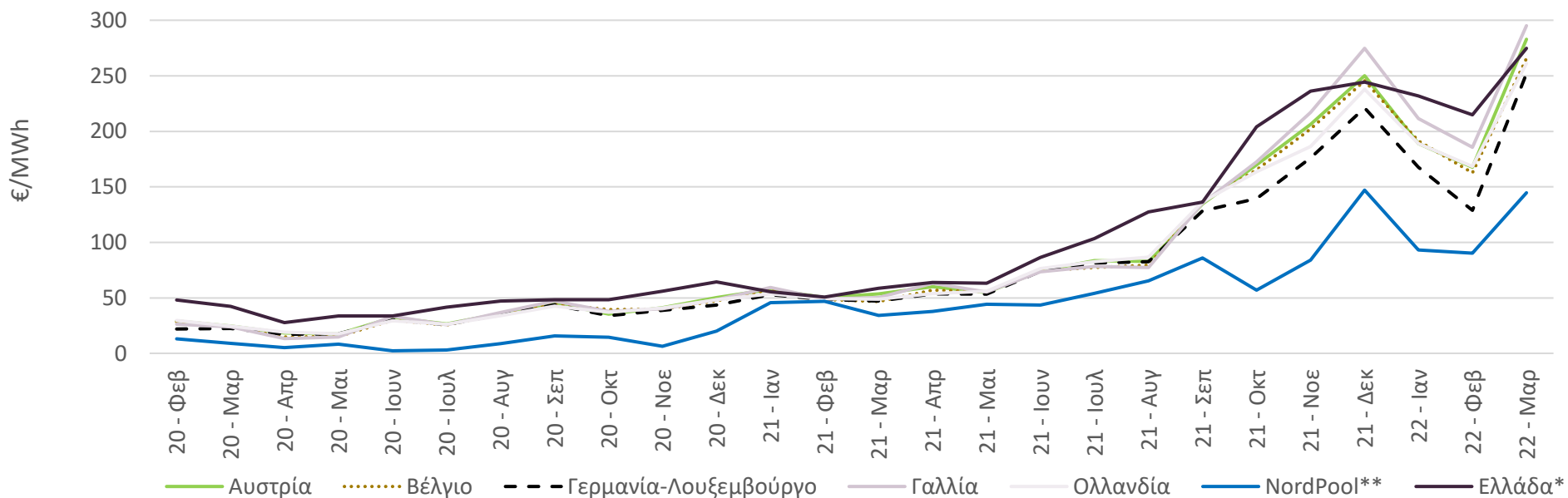
Πηγή: Bank for International Settlements, έως 03/2022

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- **Ενέργεια**
- Ειδικό θέμα: Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα

Αύξηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας τον Μάρτιο

Η τιμή χονδρικής φορτίου βάσης ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα αυξήθηκε τον Μάρτιο κατά 27,9% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, παραμένοντας σε υψηλά επίπεδα.

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, NordPool έως 3/2022

* Μεσοσταθμική Τιμή Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα.

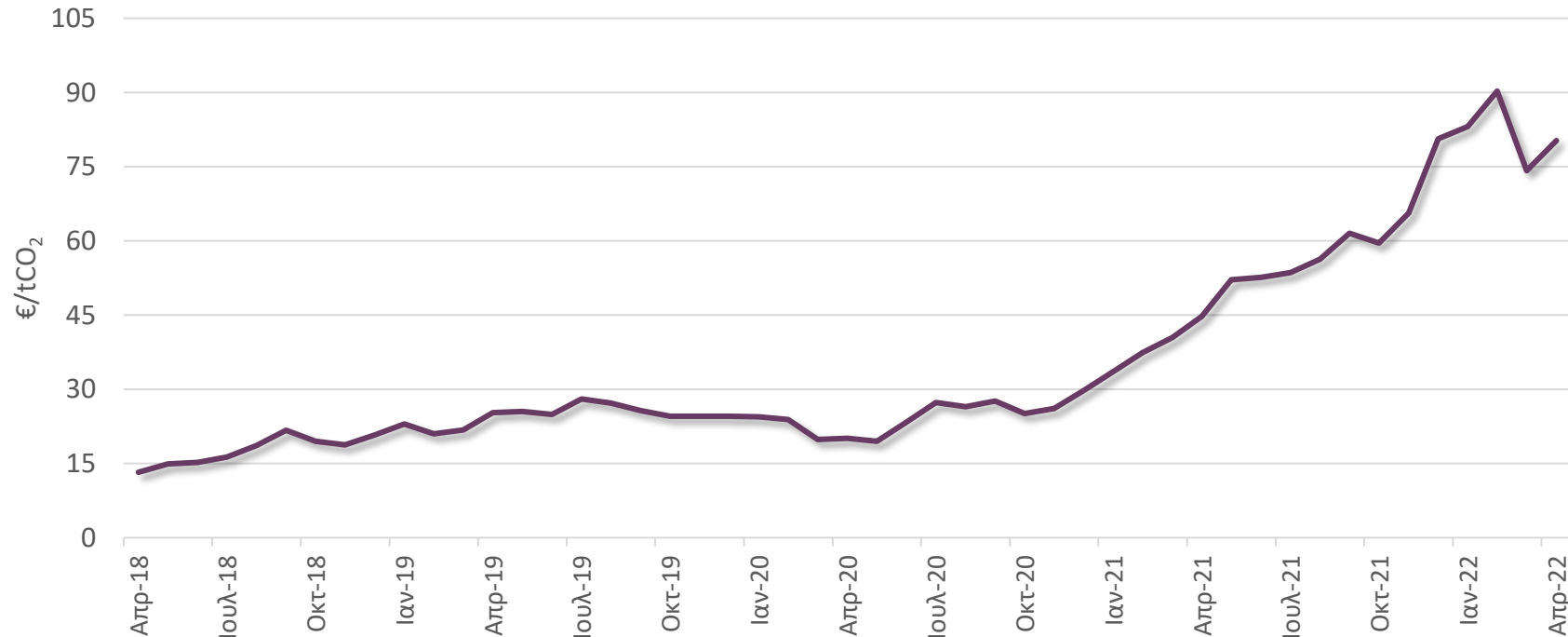
** Μηνιαία τιμή (day-ahead) συστήματος NordPool που προκύπτει από το σύνολο των ενεργειακών αγορών της Νορβηγίας, Σουηδίας, Φινλανδίας, Δανίας, Εσθονίας, Λετονίας, Λιθουανίας.

† Μηνιαίες τιμές (day-ahead) από Nordpool για τις αγορές Αυστρίας, Βελγίου, Γερμανίας-Λουξεμβούργου, Γαλλίας και Ολλανδίας που συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Χρηματιστήριο Ενέργειας.

Τον Μάρτιο, η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα (274,87 €/MWh) ήταν σε παρόμοια επίπεδα (από -7% έως +9%) συγκριτικά με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές αγορές† και 90% υψηλότερη από την τιμή συστήματος NordPool (144,8 €/MWh).

Άνοδος της μέσης τιμής δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Απρίλιο

Η μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (EU Allowance) αυξήθηκε τον Απρίλιο

Πηγή: EEX - Emission Spot Primary Market Auction Report 2018-2022, έως 4/2022

Σημ: Λόγω έλλειψης δεδομένων η τιμή του Ιανουαρίου 2021 υπολογίστηκε ως γραμμική παρεμβολή των τιμών του Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου.

Τον Απρίλιο η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ αυξήθηκε κατά 8,1% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και διαμορφώθηκε στα 80,3 €/tCO₂.

Περιεχόμενα

- Σύνοψη
- Τάσεις στην Ελληνική Οικονομία
- Εξελίξεις στη Βιομηχανία
- Διεθνές περιβάλλον
- Ενέργεια
- **Ειδικό θέμα: Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα**

Ειδικό θέμα:

«Επιπτώσεις στην ελληνική βιομηχανία από τις αλλαγές στο πλαίσιο προστασίας από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα»¹

¹Στη μελέτη του IOBE εξετάζονται οι πιθανές επιπτώσεις από τις αλλαγές που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη λειτουργία του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ), μέσω της δέσμης προτάσεων «Fit-for-55». Η μελέτη υλοποιήθηκε με τη στήριξη του Συμβουλίου του ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Η μελέτη δημοσιεύτηκε στις 09.03.2022 και είναι διαθέσιμη εδώ:

http://iobe.gr/research_dtl.asp?RID=249

Η νέα δέσμη προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Fit-for-55» περιλαμβάνει την αναθεώρηση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) και την εισαγωγή Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ)

Μείωση ανώτατου ορίου εκπομπών στο ΣΕΔΕ

=> Αύξηση τιμών δικαιωμάτων εκπομπών CO₂

- Ταχύτερη μείωση ετήσιων εκπομπών με εφαρμογή **γραμμικού συντελεστή μείωσης 4,2%** (αντί για 2,2%) μετά από μια εφάπαξ μείωση του ανώτατου ορίου εκπομπών (emissions cap) κατά 117 εκατ. δικαιώματα (re-basing)
- Νέος στόχος για τη μείωση των εκπομπών από τους τομείς που καλύπτει το ΣΕΔΕ (συμπεριλαμβανομένης της ναυτιλίας) κατά 61% το 2030 σε σύγκριση με το 2005 (από 43%)

Μείωση δωρεάν δικαιωμάτων που παρέχονται για την προστασία από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα*

- Αναθεώρηση των **τιμών εκπομπών αναφοράς (benchmarks)** με αυξημένο συντελεστή μείωσης από το 2026 (από 1,6% σε 2,5%)

ΜΣΠΑ ως εναλλακτικό μέτρο για την προστασία από τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα

- Ο ΜΣΠΑ θα καθορίζει την τιμή των εισαγωγών προϊόντων υψηλής έντασης εκπομπών με βάση την περιεκτικότητά τους σε άνθρακα
- Εφαρμογή σε εισαγωγές **τσιμέντου, αλουμινίου, λιπασμάτων, σίδηρου και χάλυβα και ηλεκτρικής ενέργειας** με εκκίνηση το 2023, σταδιακή εφαρμογή από το 2026 και πλήρη εφαρμογή το 2035
- Καλύπτει μόνο τις **άμεσες εκπομπές** (Scope I)
- **Παράλληλη ετήσια μείωση 10% των δωρεάν δικαιωμάτων την περίοδο 2026-2035 για να επιλέξιμα προϊόντα**
- Σύστημα εφαρμογής του ΜΣΠΑ και επιβεβαίωσης των ενσωματωμένων εκπομπών στα εισαγόμενα προϊόντα
- Σύνδεση ΜΣΠΑ με τιμές δικαιωμάτων που διαμορφώνονται στο ΣΕΔΕ
- Εξαιρέσεις για χώρες που εφαρμόζουν συστήματα τιμολόγησης των εκπομπών

*Αύξηση της παραγωγής και επομένως των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε τρίτες χώρες που εφαρμόζουν λιγότερο αυστηρές πολιτικές για το κλίμα και μείωση της αντίστοιχης παραγωγής στην ΕΕ λόγω του κόστους συμμόρφωσης στις πολιτικές για το κλίμα

Με την κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων δημιουργείται σημαντικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα για τα εξαγόμενα προϊόντα από την ΕΕ

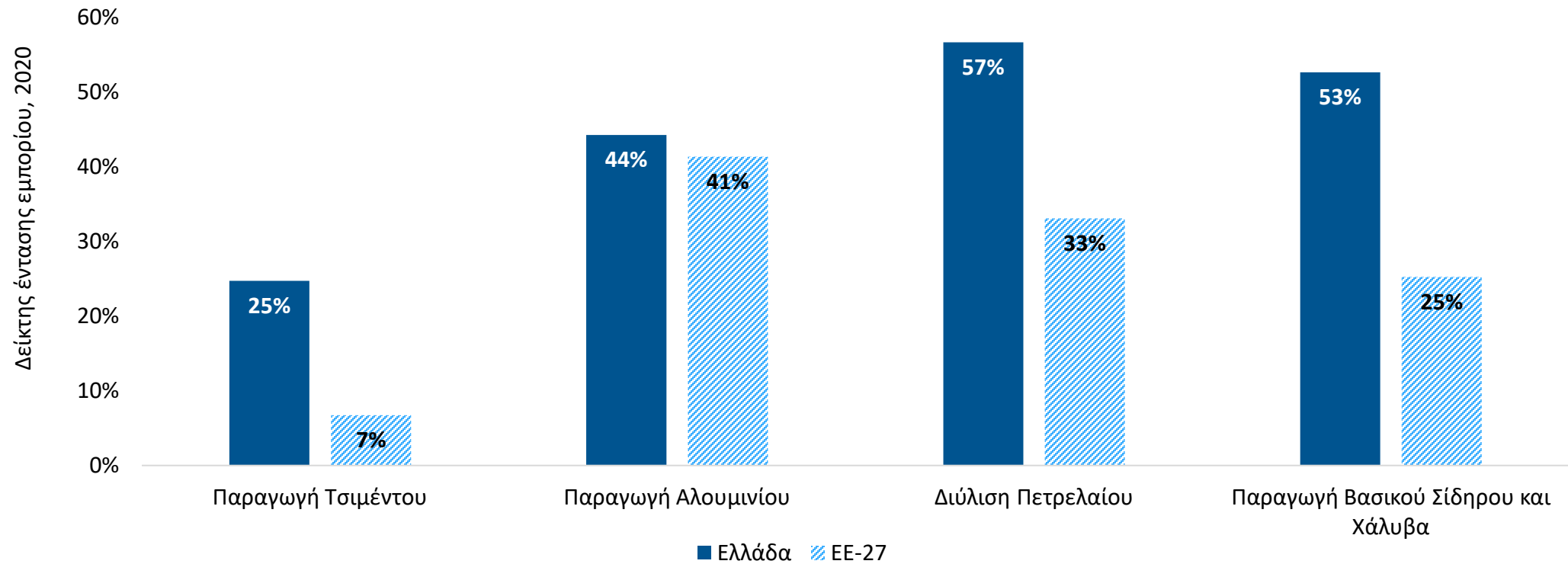
Πηγή: Ανάλυση IOBE

Αδυναμίες του ΜΣΠΑ για εξίσωση του κόστους εκπομπών

- Εφαρμογή μόνο για το % εξαγωγών στην ΕΕ
- Δυνατότητα καταστράτηγησης / παράκαμψης μέσω αναδιάταξης πόρων (resource shuffling)
- Δυσκολία επιβεβαίωσης εκπομπών, ιδίως για τις έμμεσες εκπομπές
- Παράκαμψη με εισαγωγές ημικατεργασμένων ή τελικών προϊόντων
- Κίνδυνος έμμεσης διαρροής άνθρακα (downstream)
- Εμπορικά αντίποινα

Σημαντικός κίνδυνος στις εξαγωγικές αγορές της ΕΕ και σε όλη την αλυσίδα αξίας

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει αυξημένο κίνδυνο διαρροής άνθρακα, καθώς ο δείκτης έντασης εμπορίου, σε βασικούς τομείς, είναι σημαντικά υψηλότερος έναντι του μέσου όρου στην ΕΕ-27

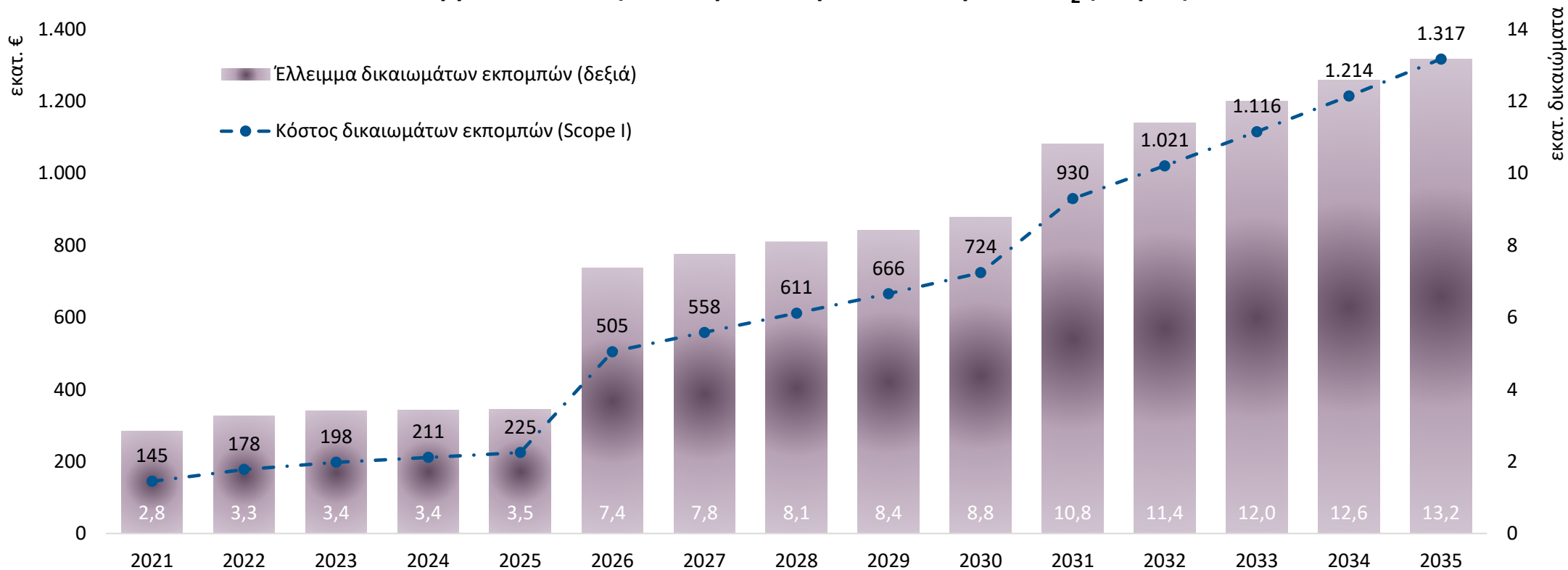
Πηγή: Eurostat. Ανάλυση και εκτιμήσεις IOBE

Δείκτης έντασης εμπορίου: $[Αξία\ εξαγωγών\ σε\ χώρες\ εκτός\ ΕΕ + Αξία\ εισαγωγών\ από\ χώρες\ εκτός\ ΕΕ] / [Αξία\ παραγωγής + Αξία\ εισαγωγών\ από\ χώρες\ εκτός\ ΕΕ]$

Λόγω και της γεωγραφικής θέσης της χώρας, ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα είναι αυξημένος σε σχέση με τη μέση ευρωπαϊκή βιομηχανία.

Το έλλειμμα δικαιωμάτων άμεσων εκπομπών CO₂ για την ελληνική βιομηχανία εκτιμάται ότι θα αυξάνεται καθώς μειώνεται η κατανομή δωρεάν δικαιωμάτων

Έλλειμμα και κόστος δικαιωμάτων άμεσων εκπομπών CO₂ (Score I)

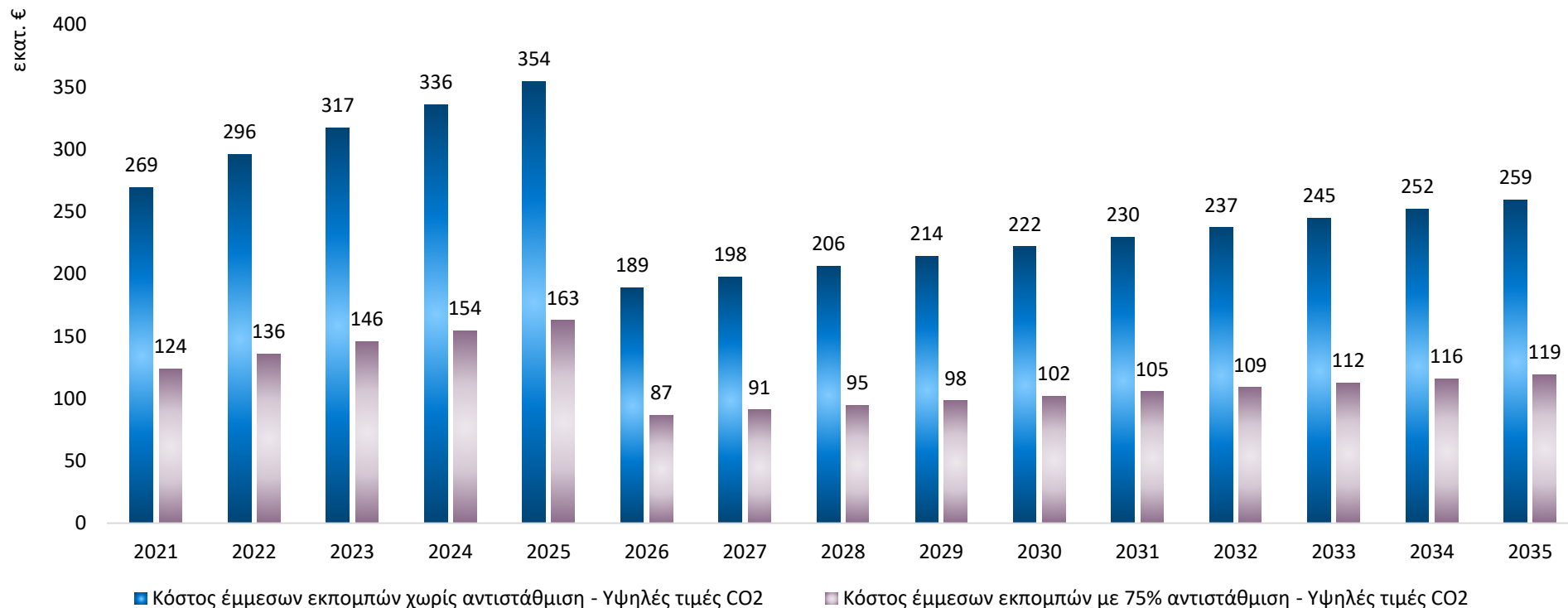

Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ

Η μείωση της διανομής δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ θα οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση του κόστους των άμεσων εκπομπών για σημαντικούς κλάδους της εγχώριας βιομηχανίας (τσιμεντοβιομηχανία, παραγωγή αλουμινίου, βασικά μέταλλα, διύλιση πετρελαίου).

Ενδεχόμενη έλλειψη αντιστάθμισης θα αύξανε σημαντικά το κόστος των έμμεσων εκπομπών για τις βιομηχανίες εντάσεως ηλεκτρικής ενέργειας

Κόστος Έμμεσων Εκπομπών CO₂ (Scope II)

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE.

Σημ.: Για την περίοδο 2021-2025 χρησιμοποιήθηκε συντελεστής μετακύλισης κόστους εκπομπών στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας 0,75 tCO₂/MWh. Για την περίοδο 2026-2035 χρησιμοποιήθηκε συντελεστής μετακύλισης κόστους εκπομπών στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας 0,38 tCO₂/MWh, που αντιστοιχεί σε οριακή μονάδα ηλεκτροπαραγωγής φυσικού αερίου.

Χωρίς αντιστάθμιση, το κόστος των έμμεσων εκπομπών αυξάνεται σε €354 εκατ. το 2025 (από €163 εκατ. με αντιστάθμιση) και σε €225 εκατ. κατά μέσο όρο την περίοδο 2026-2035.

Συμπεράσματα

1. Η εισαγωγή του ΜΠΣΑ και **οι αλλαγές που προωθούνται στο πλαίσιο προστασίας για τη διαρροή άνθρακα** δημιουργούν **σοβαρούς κινδύνους** για την ελληνική βιομηχανία.
2. Εκτιμάται ότι η κατάργηση της κατανομής δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ θα έχει **σημαντικές επιπτώσεις στο ΑΕΠ και την απασχόληση** στην ελληνική βιομηχανία και οικονομία.
3. Ενδεχόμενη **κατάργηση της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους εκπομπών** θα **επαύξανε τις αρνητικές επιπτώσεις**
4. Η **έλλειψη προστασίας για τις ελληνικές εξαγωγές, ιδίως σε τρίτες χώρες**, δημιουργεί **υψηλό κίνδυνο αρνητικών επιπτώσεων**.
5. Η **διατήρηση της αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών καθώς και του συστήματος δωρεάν κατανομής με benchmarks** που θα παρακολουθούν τις τεχνολογικές εξελίξεις μπορεί να περιορίσει σε κάποιο βαθμό τις εκτιμώμενες απώλειες.

Προτάσεις πολιτικής

1. **Ενδελχής αξιολόγηση του ΜΣΠΑ** ως προς την αποτελεσματικότητα περιορισμού του κινδύνου διαρροής άνθρακα.
2. **Συμπληρωματική λειτουργία** του ΜΣΠΑ με το σύστημα της κατανομής δωρεάν δικαιωμάτων.
3. Κάλυψη του επιπλέον κόστους εκπομπών ΑτΘ που έχουν καταβάλει οι παραγωγοί εντός ΕΕ για το μερίδιο των **εξαγωγών τους σε τρίτες χώρες**.
4. Διατήρηση της **αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών**.
5. Πρόσβαση επιχειρήσεων σε **χρηματοδότηση και εφαρμογή μέτρων οικονομικής στήριξης** για την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών.
6. Λειτουργία μηχανισμών αγοράς για την πρόσβαση και πλήρη κάλυψη των φορτίων των βιομηχανικών κλάδων υψηλής έντασης ηλεκτρικής ενέργειας με **«καθαρή» ενέργεια σε ανταγωνιστικές τιμές**.